neprikl ausoma lietuva

Montrealis • 1971.III.31 • Nr. 1241

LE JOURNAL INDEPENDANT LITUANIEN AU CANADA • EST. 1941 • THE INDEPENDENT LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

Mr. J. Ruzienius
19265 Beaverland Ave.
Detroit, Mich. 48219
USA.

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

SOVIETINIS LYGIS

Kiekvienos valstybės gyvenimo lygis priklauso nuo krašto ekonominės struktūros ir pačios ekonominės veiklos efektyvumo. Gyvenimo lygį paprastai nulemia du veiksniai: atskiro darbininko išdirbis (output) ir kapitalo investacijų politika.

Palyginę sovietų ir JAV darbininko išdirbį, matysime, kad sovietų darbininko išdirbis tesiekia 40 iki 60 nuoš. amerikiečio, priklausomai nuo atskirų pramonės šakų. Pvz., 1963 m. geležies pramonėj sovietų darbininko išdirbis siekė 47 nuoš. JAV darbininko išdirbio, o sovietų kasyklų darbininkų išdirbis tesudarė vos 15 nuoš. amerikiečio išdirbio. Ne žemės ūkyje dirbančiųjų JAV yra 64 milijonai, o Sov. S-je – 62 milijonai, tačiau sovietinis išdirbis tesudarė truputį daugiau trečdalio JAV išdirbio.

Sovietų žemės ūkyje dirbo 30 mil. darbininkų, o JAV – tik 4,9 mil., tačiau JAV žemės ūkio produkcija tris kartus viršijo sovietinę. Privatūs apie pusės akro dydžio sklypai Sovietų S-je 1961 m. sudarė apie 2,1 nuoš. visų žemės naudmenų, bet tie sklypeliai pagamino nuo 30 iki 40 nuoš. visos sovietų žemės ūkio produkcijos.

Savo 1964 m. paskelbtoje studijoje amerikiečių ekonomistas A. Bergsonas apskaičiavo, kad sovietų darbininko išdirbis vidutiniškai tesudarė apie 29 nuoš. amerikiečio darbininko išdirbio.

Jeigu lyginsime ne atskiro darbininko išdirbį, bet išdirbį pagal įdėto kapitalo vienetą, turėsime truputį kitokį vaizdą. Pav., plieno pramonėje sovietai kiekvienam savo aukštųjų krosnių kubiniam metrui pagamino po 1,4 tonas geležies, tuo tarpu amerikiečiai tam pačiam aukštųjų krosnių tūriui tepagamino po 1 toną geležies. Aplamai kalbant, sovietai paprastai pasiekia didesnį išdirbį kiekvienam įdėto kapitalo lyginamajam vienetui, nors kai kuriose pramonės šakose, pvz., medvilnės tekstilėj sovietų išdirbis, palyginus su įdėto kapitalo lyginamuoju vienetu, yra žemesnis. Pagal tą patį A. Bergsoną, sovietų išdirbis, palyginus su įdėto kapitalo vienetu, paprastai prilygsta arba ir viršija JAV išdirbį.

Kodėl sovietų darbininko išdirbis yra daug žemesnis, o išdirbis pagal įdėto kapitalo (atseit gamybos priemonių) vienetą – aukštesnis kaip JAV? Aiškinama, kad sovietų darbininkų išdirbis atsilieka dėl to, kad sovietų darbininkas yra menkesnio išsilavinimo, yra blogiau paruoštas, turi mažiau iniciatyvos ir kad sovietai pridaro eibes planavimo klaidų.

Betgi čia yra įveltas ir kitas grynai ekonomiškas veiksnys. Pagal Amerikos ekonomistą R. W. Campbell, svarbiausias žemo sovietų produktyvumo kaltininkas yra faktas, kad jie gamyboje paprastai vartoja ne ekonomiškiausias žaliavas, bet tokias, kokių daugiausia turi. Kita vertus, sovietai turi daugiau (iš tikrųjų – pigesnės) darbo jėgos, bet mažiau kapitalo išteklių, palyginus su JAV. Todėl sovietų gamyboje yra palinkimas vartoti daugiau darbo jėgos, bet apriboti kapitalizaciją iki minimumo.

Grįždami prie aukščiau cituoto pavyzdžio, kad sovietai pagamina daugiau geležies su tom pačiom gamybos priemonėm kaip amerikiečiai, turime atkreipti dėmesį, kad sovietai vienai tonai geležies pagaminti panaudoja daugiau darbo jėgos, negu JAV. Kitaip sakant, sovietų geležies darbininko išdirbis kaip tik ir yra žemesnis dėl to, kad sovietai tai gamybai panaudoja mažesnes gamybos priemones, atseit, mažiau kapitalo.

Be abejo, sovietų gamybinis procesas nėra toks našus, kaip JAV. A. Bergsonas nurodo keletą to priežasčių: klaidingą marksistinę vertės teoriją, centrinių planuotojų klaidas, nepakankamą arba neprieinamą ūkinę informaciją, iracionalią kainų struktūrą, medžiaginės iniciatyvos stoką kolchozų darbininkuose ir taip pan. Tačiau, pasak, A. Bergsono, sovietų ekonominė struktūra turinti ir kai kurių privalumų, pvz., nesą ekonominių ciklų su represijomis ir krizėmis, nesą arba bent neturėtų būti nedarbo.

Sovietų Sąjungoje visą laiką labiau vystoma sunkioji, bet ne lengvoji pramonė, kuri gamina vartotojų prekes. Todėl sovietų gyventojas vidutiniškai tesuvartoja 31 nuoš. to, ką suvartoja JAV gyventojas. Tai, žinoma, yra labai žemas suvartojimo lygis, bet vis dėlto aukštesnis kaip vadinamuose ekonomiškai neišsivysčiusiuose kraštuose Afrikoj, Azijoj, Pietų Amerikoj.

Vidutinis mėnesinis uždarbis Sovietų Sąjungoje 1967 m. tesiekė vos 103 rublius. Tai sudarė apie trečdalį vidutinio JAV gyventojo uždarbio. Tačiau tas žemas sovietiškas uždarbis maždaug ir atitinka žemam sovietų darbininko išdirbiui, kuris, kaip minėjome, tesiekia 29 nuoš. JAV darbininko išdirbio. Tokios apytikrial būtų ekonominės priežastys, paaiškinančios žemą sovietinį gyvenimo lygį.

R. B. Keturka

JAV ir Kanados ketvirtoji dainų šventė įvyks liepos 4 d. Chicagoje. V. Noreikos nuotraukoje iš kairės: dainų šventės vykdomojo komiteto vicepirm. plk. A. Reklaitis, vicepirm. St. Balzekas, j., pirm. dr. G. Balukas ir vicepirm. ir muzikinės komisijos pirm. P. Armonas.

POKALBIS SU BRAZINSKAIS

Vliko pirmininkas dr. J. K. Valūnas savo kelionės Europoje metu vieną savaitę praleido Turkijoje, kur turėjo ilgą ir išsamų pasikalbėjimą su Pranu ir Algirdu Brazinskais, kurie vis dar yra internuoti. Pokalbis yra įrašytas į magnetofono juostą.

Turkijos aukščiausiojo teismo tarybai panaikinus žemesniųjų teismų Brazinskams palankius sprendimus, dr. J. K. Valiūnas pasamdė ir įgaliojo Brazinskų bylą ginti teismuose ir administracijos įstaigose.

R. Kezys, J. Valaitis ir Balfo reikalų vedėjas kun. P. Geisčiūnas kovo 18 d. lankėsi pas Turkijos ambasadorių Jungtinėse Tautose Haluk Bayulen. Ambasadorius pažymėjo, kad Brazinskų klausimas bus sprendžiamas, atsižvelgiant į teisingumo ir žmoniškumo dėsnius.

DIENOS TEMOMIS

Laiško autorius buvo anonimus. Iš tikrųjų laiško voke nė nebuvo. Buvo iškarpa iš Nepriklausomosios su nuotrauka dar neseno lietuvio kompozitoriaus, sutuoktuvių proga. Kaip ir daugelis šių laikų visokių sričių ir įvairių tautybių meninin kų Vakaruose, nupaveiksluotasis lietuvis muzikas dėvi, palyginti, ilgų plaukų šukuoseną, nors, turim pripažinti, nuotraukoje akivaizdu, kad ji visiškai tvarkingai sušukuota.

Iškarpos siuntėjas joje įrašė du sakinius: "Bezdžionių amžių reikia užmiršti" ir "Iš kutvelų lietuviško mielo jaunimo nesulauksime". Ką autorius norėjo pasakyti antruoju sakiniu, atrodo, visiškai aišku ir abejonių sukelti negali. Šiokių tokių galvosukių iššaukia pirmasis sakinys.

Gal būt, autorius neapsižiūrėjęs įvėlė rašybos klaidą ir žodyje "bezdžionė" ant pirmojo "z" pamiršo uždėti stogelį. Tuo atveju autorius omenyje turėjo tą gyvulių rūšį, kuri lotyniškai vadinama "simia". Be abejo, tokia užuomina turėjo išduoti subtilią autoriaus užuominą apie Darvino teoriją, pasak kurios, mes visi esame šiokių ar tokių beždžionių kilmės.

Iš kitos pusės, autorius, gal būt, visiškai sąmoningai ant tos "z" neuždėjo stogelio. Tokio žodžio — bezdžionė — lietuvių kalboje bent iki šiol nebuvo, tad galėtume prileisti, kad autorius čia sukūrė naujadarą, prikergdamas galūnę žodžiui, kuris lietuvių kalboje išreiškia visiškai natūralią, nors ir ne labai estetišką žmogišką funkciją.

Pagaliau, kaip ten bebūtų, viena tai iš tikrųjų gana aišku: tų dviejų sakinių autorius nemėgsta tų, kurie nešioja ilgus plaukus, jis juos priskiria prie beždžionių arba bezdžionių, ir jis netiki, kad tokie ilgaplaukiai, atseit, "kutvelos", galėtų būti "mielas" lietuviškas jaunimas. Fair enough.

Niekam juk negalime drausti turėti savo atskirą nuomonę apie estetiką, Darvino teoriją, mielumą, apatinių žmogaus kūno dalių funkcijas, šukuosenas, pedagogiją ar lietuviškąjį jaunimą... Tik, žinoma, būtų truputį smagiau, jeigu tokių įdomių nuomonių reiškėjai parodytų kiek daugiau pilietinės drąsos ir neliktų anonimus.

•

O apie tą lietuviškąjį jaunimą iš tikrųjų mūsuose daug šnekama ir prirašoma. Nėra lietuviško laikraščio ar žurnalo svetur, kurio skiltyse nebūtų apstu pagyrų, aimanų, graudenimo, nusivylimo ir džiūgesio, linksniuojant mūsų jaunimą. Ir gerai, kad taip yra. Pagaliau tai natūralu, nes kiekviena sveika visuomenė rūpinasi savo jaunimu, kiekvienas senimas viltingai žvelgia į tuos, kurie turės perimti jų darbus ir uždavinius, žinoma, jei tas senimas kartais negalvoja, kad "po mūsų nors ir tvanas"...

Įtampa tarp jaunimo ir senimo visuomet buvo. Idealistiškai jaunimas niekuomet nebuvo patenkintas tokiu pasauliu, kokį — jų nuomone — nemokšiškai sukūrė jų tėvai. Ir jaunimas, be abejo, visuomet buvo maždaug teisus, nes pasaulis dar niekuomet nebuvo nė pusėtinai tobulai sutvarkytas.

Tačiau šiais laikais toji įtampa tarp jaunimo ir senimo yra itin raiški, ji apima visą žemės rutulį, kone visur — Rytuose ir Vakaruose, Lietuvoje ar Marquette parke — ta naturalioji jaunimo-senimo įtampa dažnai išvirsta jau į kraštutinį ir todėl nesveiką ar net pavojingą negebėjimą savo tarpe aplamai susikalbėti.

Vadinamąjį kartų tarpeklį daug kas negrinėja. Teologai, psichologai, pedagogai, sociologai ir net politikieriai apie tai rašo straipsnius, filmininkai suka filmus, rašytojai kuria romanus. Tik mūsų spauda, apie jaunimą rašydama, pasitenkina maždaug dviem aspektais.

Iš vienos pusės, euforiškai džiūgaujama, kai jaunimas nešioja plakatus ("perima mūsų laisvės kovą"), o, antra vertus, aimanuojama, kad jaunimas "nesupranta ir nenori suprasti mūsų tautiškų idealų", prikaišiojama, kad jaunimas "neįsijungia į mūsų laisvės kovą", pagaliau samprotaujama, kad šių laikų madingą šukuoseną nešiojantis jaunas meninin kas jau nebėra "mielas". O abejais atvejais juk kalbama apie vieną ir tą patį jaunimą.

Iš tiesų — būkim tikroviški — ir lietuviškojo jaunimo nemaža dalis yra akivaizdžiai susvetimėjusi, ir čia nebūtinai kalbama apie dažnai pasireiškiančias jaunimo ir senimo skirtingas sampratas apie kovos būdus už lietuvių teises ir valstybingumą.

•

Šioje laikraščio laidoje spausdiname NL Vak. Europos korespondento Romo E. Šilerio straipsnį apie kitą "kutvelą" — buvusį Vasario 16 gimnazijos auklėtinį Šarūną Veršelį, kuris iš tikrųjų susvetimėjo toje visuomenėje, kurioje teko gimti, augti ir vystytis. Anot Šilerio, "yra ir dar tragiškesnių gyvenimo kelių, kuriuos išgyveno dypukų vaikai". Tik, "kol spauda ir televizija apie tai tyli, geriau ir aš tylėsiu"...

Ne vien tik Vokietijos lietuviuose yra apstu socialinių ir tiesiog žmogiškų tragedijų, kurias išgyvena lietuviai jaunuoliai. Tik gerai apsidairykime mūsų bendruomenėse — Kanadoje ir Amerikoje, Australijoje ir Vakarų Europoje — ir neišvengiamai turėsime sutikti, kad lietuviškojo jaunimo susvetimėjimo procesas iš tiesų yra globališkas.

Juk faktas, kad lietuvis jaunuolis buvo suimtas maoistų demonstracijoje. Faktas, kad 20 metų amžiaus nesulaukusi lietuvaitė ligoninėje gydoma nuo heroino adikcijos. Faktas, kad lietuvių jaunimo stovyklose ir būkluose dažnai sodriai kvepia marihuanos dūmais. Pagaliau faktas, kad nelabai seniai dvi lietuvaitės buvo baustos už prostituciją...

Mūsų spauda apie tokius dalykus nerašo. Tur būt, gerai, kad neskelbia paliestųjų pavardžių, be reikalo dar daugiau neskaudina jų artimųjų ir tėvų. Tačiau tą ir lietuviškąjį jaunimą liečiantį susvetimėjimą nagrinėti, matyt, turėtume.

Turime būrį gerai pasiruošusių sociologų, psichologų, pedagogų, turime nemaža socialinių darbuotojų ir kunigų. Daugelis jų turi pakankamai duomenų apie lietuvių jaunuolių dažnai tragiškus kelius. Ar nevertėtų viso to lietuviškoje viešumoje svarstyti, nagrinėti, ieškoti priežasčių ir, gal būt, iškeltuosius klausimus apibendrinti?

Juk gali kartais išryškėti, kad lietuvio jaunuolio susvetimėjimas savo gyvenamai aplinkai turi tiesiogį organinį ryšį jo susvetimėjimui savo tėvų kraštui ir lietuviškom problemom aplamai, nes galime būti maždaug tikri, kad asocialus lietuvis bus ir tautiškai abejingas, gal net abuojus lietuvis...

•

Šarūnas Veršelis tėra vienas ir, gal būt, kraštutinis pavyzdys, kurio neilgo gyvenimo kelias buvo dramatiškai pavaizduotas milijonams Vak. Vokietijos televizijos žiūrovų. Jis, beje, rehabilituotas ir yra parašęs eilę novelių iš savo patirties. (Tikimės netrukus jo kūrybos pavyzdį išspausdinti NL).

Šarūnas, deja, nėra vienintelis panašus atvejis. Į tai atkreipti dėmesį juk ir buvo šių eilučių akstinas, o kad lietuviškojo jaunimo susvetimėjimo problema yra aktuali neišvengiamai parodė ir tas mūsų laikraščio skaitytojas, kuris "mielumą" neatsieja nuo šukuosenos...

REM

Romas E. Šileris, NL korespondentas Vakarų Vokietijoje.

TRUMPAI

Prof. dr. Z. Ivinskis po ilgesnės ligos pasveiko ir vėl profesoriauja Bonnos universitete.

•

Rytų Berlyne nuolatinai reziduojas vadinamojo Michailovo komiteto, atseit, ryšininkų, atstovas Stasiulionis iš savo pareigų buvo atšauktas ir išvyko į Vilnių. Jo vieton paskirtas Skačkauskas.

Prileidžiama, kad pakeitimas įvyko, kai buvo "sukietinta" vadinamųjų ryšininkų laikysena užsienių lietuvių atžvilgiu.

•

Iš Vokietijos LB Jaunimo sekcijos laikraščio "Jaunimo žodžio" redakcijos pasitraukė Romas E. Šileris.

PANORAMA

KANADOS
ATEIVIAI

1970 m. į Kanadą atvyko 147.713 ateivių. Tai buvo 13.818 ateivių mažiau, negu 1969 m.

Didžiausias imigrantų skaičius atvyko iš JAV (24.424) ir Anglijos (19.967). Iš Lietuvos praeitaisiais metais iš viso atvyko du ateiviai. Iš Estijos taip pat du, o iš Latvijos — 6.

Didžiausias ateivių skaičius 1970 m. įsikūrė Ontario provincijoje — 80.732. Kvebeke įsikūrė 23.261 ateivis.

PROTESTAI
ŠVEICARIJOJE

Šveicarų telegramų agentūra paskelbė apie Lietuvių Bendruomenės telegramos pasiuntimą turkų vyriausybės galvai. Tą žinią įdėjo visa eilė švaicarų laikraščių.

Ženevoje veikianti Žmogaus teisių lyga pasiuntė telegramą Turkijos ministrui pirmininkui, prašydama neišduoti Brazinskų sovietams, o juos teisti, jeigu yra reikalo, pačioje Turkijoje.

Intervenciją Ankaroje taip pat padarė ženevišk Tarptautinė juristų komisija ir Pabėgėlių komisariatas. ag

VASARIO 16
BELGIJOJE

Kovo 13 d. Lieže, Belgijoje, įvykusiame Lietuvos nepriklausomybės minėjime pagrindinę paskaitą skaitė rašytojas E. Cinzas. Koncertinę dalį atliko solistė Bronė Gailiūtė-Spies ir Belgijos LB tautinių šokių grupė.

Minėjime dalyvavo ir Vakarų Europos lietuvių vyskupas A. Deksnys.

Minėjimą suruošė Belgijos LB, kuriai jau eilę metų vadovauja Stasė Baltuvienė. Belgijoje iš viso gyvena apie 200 lietuvių.

Kovo 14 d. įvyko Hamiltono mergaičių choro Aido pirmasis koncertas ir krikštynos. A. Juraičio nuotraukoje iš kairės: krikštatėviai — A. Liaukus skaito krikšto aktą, dr. V. Kvedaras, M. Kvedarienė, D. Enskaitienė. Toliau — dalis chorisčių.

NAUJA
VALDYBA

Australijos Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba, iki šiol buvusi Sydnėjuje, šįmet pirmą kartą išrinkta iš Adelaidėje gyvenančių lietuvių. ALB Kr. valdybos pirmininku yra V. Neverauskas, žinomas skautų veikėjas.

Bendruomenės savaitraštis "Mūsų pastogė" ir toliau leidžiamas Sydnėjuje. Pasitraukus ilgamečiui redaktoriui poetui Vincui Kazokui, laikraštį redaguoja redakcinė kolegija: E. ir I. Jonaičiai, A. Lankaitis, J. Slavėnas. Ats. redaktorius A. Mauragis.

VENGRIŠKAI

Vengrijoje ruošiamasi išleisti Juozo Grušo apsakymus, kuriuos išvertė Endre Boitaras.

Jau seniau į vengrų kalbą išversta ir paskelbta J. Grušo novelė "Anupras nukrito iš dangaus".

SKAUTAI
Į EUROPĄ

Kanados lietuvių skautų rajonas šią vasarą organizuoja ekskursiją į Europą, kurios metu bus aplankyti šeši kraštai ir jubiliejinė lietuvių skautų stovykla Vak. Vokietijoje.

Ekskursija iš Toronto į Londoną Didž. Britanijoje išskris DC8 lėktuvu liepos 9 d., 7 val. vak. Ekskursija iš Luxemburgo į Torontą išskris liepos 30 d., 1 val. p.p. Kelionė lėktuvu į abi puses kainuosianti 216 dol.

Taip pat sudaryta sutartis su kelionių agentūra, kuri ekskursantus globos ir vežios nuo Londono aerodromo iki jubiliejinės stovyklavietės Schwezingene, kur numatoma atvykti liepos 23 d.

Kelionės metu bus aplankytas Londonas, Paryžius, Ženeva, Milanas, Verons, Venecija, Salzburgas, Münchenas, Stuttgartas. Kelionė kainuosianti 265 dol., kas padengs važnos, maisto, nakvynės ir kt. išlaidas.

Jubiliejinės stovyklos mokestis — 15 dol.

LSS Kanados rajono vadas K. Batura praneša, kad dar yra laisvų vietų ir kad prie ekskursijos prisijungti gali skautai ir ne skautai. Galima esą prisijungti tik prie kelionės lėktuvu, galima taip pat prisijungti ir prie kelionės po Europą arba ir prie dalyvavimo skautų stovykloje.

Registruojamasi su 100 dol. čekiu iki balandžio 15 d. pas D. Keršis, 487 Windermere Ave., Toronto 9, Ont., arba pas M. Vasiliauską, 51 Smithfield Drive, Toronto 18, Ont.

Organizatoriai rūpinasi ekskursijai gauti pašalpą iš Kanados valdžios. Tokiu atveju jaunimui išlaidos labai sumažėtų.

PO
STREIKO

Didž. Britanijos pašto tarnautojų streiko metu "Europos lietuvis" nebuvo leidžiamas keleta savaičių, nes nebuvo galimybių laikraštį pristatyti skaitytojams.

Kovo 9 d. "Europos lietuvis" išėjo jau dvigubai didesnis — 8 psl., idant skaitytojai būtų kompensuoti už neišėjusius numerius. Pasak pranešimo laikraštyje, leidėjai dar jaučiasi skolingi ir stengsis ateityje atsilyginti.

Ekskursijos į Lietuvą

AMERICAN TRAVEL SERVICE, vadovaujamas **Walter Rask - Rasčiausko**, organizuoja 1971 metų vasarą net 6 turistines grupes. Walter Rask jau 10 metų sėkmingai veža lietuvių grupes be jokių nesklandumų.
Atlanto pakraštyje, New Yorke, Bostone ir Philadelphijoj gyvenantieji lietuviai turi pasirinkimą net 4 grupių, prie kurių jie gali prisijungti New Yorke arba Montrealyje. Visos ekskursijos sustoja poilsio Romoje ir apžiūri gražųjį miestą keletą dienų..

TRIJŲ SAVAIČIŲ EKSKURSIJOS

Gegužės 27 d. iš New Yorko $780.00 asm. (2 kambaryje)
Liepos 19 d. iš New Yorko $861.00 asm. " "
Liepos 26 d. iš Montrealio $897.00 asm. " "
Gugpiūčio 9 d. iš Montrealio $856.00 asm. " "

Norintieji užsisakyti atskirą kambarį moka $75 daugiau. Liepos 26 dienos ekskursija sustoja ne tik Romoje, bet ir Leningrade apžiūrėti šio seno ir garsaus miesto.
Kainos įskaito: kelionę, pilną maistą, viešbučius, ekskursijas miestų apžiūrėjimui, transportaciją iš aerodromo į viešbučius ir atgal. Visos grupės turės patyrusius vadovus, kurie rūpinsis visais reikalais kelionėje.

LIETUVOJE viešės net 11 dienų

(Vilniuje, Druskininkuose, Kaune ir Trakuose)

Norintieji prisijungti prašomi registruotis, nes dalyvių skaičius ribotas.
Mes sutvarkysime visus kelionei reikalingus dokumentus ir parūpinsime vizas.

Informacijų kelionės reikalais kreipkitės:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU
9727 So. Western Ave.
Chicago, Illinois 60643
Telefonas: (312) 238-9787

KELEIVIS

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODĮ SKELBDAMAS, JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS GYVENIMO, KIEKVIENAME NUMERYJE YRA SENIAI PAGARSĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ APSAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M.ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEISINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.
Metinė prenumerata tik $7.00
KELEIVIO 1971 m. kalendorius $1.50
636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

CFMB
RADIO 1410 MONTREAL
LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA
KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.
PROGRAMOS VEDĖJAS
L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiškai, atgarsiai

NEIŠBALANSUOTA PARTNERYSTĖ

Į mano straipsnelį "Neišbalansuota partnerystė" apie paskutinįjį Kanados Lietuvių fondo suvažiavimą, išspausdinto NL 1971 m. sausio 6 d., atsiliepė pats Fondo tarybos pirm. dr. A. Pacevičius vasario 24 d.

"Neišbalansuota partnerystė" labai atitiko praeito Fondo susirinkimo nuotaikoms ir ligšioliniams Fondo ir Bendruomenės santykiams. Jame mano aprašytos nevaisingos susirinkimo diskusijos buvo baigtos Fondo tarybos nario J. Berzėno pasiūlymu nutarti, kad būsimoji Fondo taryba visus susirinkime iškeltus Fondo įstatų pakeitimus apsvarstytų ir juos patiektų sekančiam narių susirinkimui.

Šitokio Fondo narių susirinkimo akivaizdoj keistai skamba dr. A. Pacevičiaus tvirtinimas, kad tik Fondo griovėjai gali kelti kokių nors reformų reikalą. Iš tikrųjų mano straipsnelyje nei griaunamosios, nei giriamosios kritikos nebuvo, o buvo su jumoru paminėti kai kurie susirinkime siūlyti Fondo įstatų pakeitimai, kuriems susirinkimo pirmininko nebuvo duota eiga.

Tokiais pasiūlymais buvo:

1. Kanados Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos pirm. dr. Čepas siūlė iš Fondo įstatų išbraukti Krašto valdybos deleguojamiems į Fondo tarybą keturiems nariams jų pareigų kvalifikacijas.

Pagal dabartinius įstatus, į Fondo tarybą gali būti deleguojami tik Krašto valdybos vicepirmininkas, iždininkas, sekretorius ir pirmininkas kultūros reikalams.

2. P. Rudinskas siūlė, ryšium su ką tik įvykdytu Fondo tarybos narių skaičiaus padidinimu iš 12-kos į 16-ką, padidinti ir KLB Krašto valdybos deleguojamų į Fondo tarybą narių skaičių iš 4 į 5, kad būtų išlaikytas pirmykštis santykis.

3. KLB Krašto valdybos pirm. dr. Čepas ir vicepirm. B. Sakalas siūlė, kad Kanados Lietuvių fondo taryba pasektų Amerikos Lietuvių fondo pavyzdžiu ir jos pačios sudarytos lėšų skirstymo komisijos išdirbtą pelno paskirstymo projektą tvirtintų tik patikrinus iš formaliosios pusės, tai yra patikrinus, ar jis neprieštarauja Fondo įstatams arba Kanados įstatymams, bet ne svarstytų ir keistų jį iš esmės.

4. P. Rudinskas siūlė Fondo tarybos priimtą lėšų paskirstymo projektą patiekti tvirtinti metiniam Fondo narių susirinkimui, kaip tai daroma Kanados lietuvių kredito kooperatyvuose.

Vargu ar didesnių komentarų reikalingas pirmasis pasiūlymas. Kiekviena organizacija pati geriau žino, kas ją gali tinkamai atstovauti. Be to, nevisada Fondo taryba ir Krašto valdyba būna tame pačiame mieste. Argi galima norėti, kad, pavyzdžiui, Krašto valdybai esant Montrealyje, jos nariai važinėtų į Fondo tarybos posėdžius Toronte. Pagaliau ne visada Fondo įstatuose išvardinti Krašto valdybos pareigūnai nori, gali ir turi pakankamai laiko būti Krašto valdybos ir Fondo tarybos nariais. Tiesiog nesuprantama, kodėl Fondo taryba, siūlydama padidinti Fondo tarybos narių skaičių ir tam reikalui šaukdama specialų narių susirinkimą, neįrašė į Fondo įstatų pakeitimą šio logiško ir jau daug kartų Krašto valdybos pareikšto pageidavimo.

Fondo narių susirinkime pakartotinai reikalaujant šį pasiūlymą nubalsuoti, dr. A. Pacevičius ėmė aiškinti, kad "tokiam svarbiam ir komplikuotam klausimui išspręsti, kaip narių kvalifikacijų nubraukimas, būtų reikėję paruošti atskirą referatą ..."

Antrasis pasiūlymas – padidinti Krašto valdybos deleguojamų į Fondo tarybą narių skaičių iš keturių į penkius, rišasi su praeitame Fondo susirinkime pravestu Fondo tarybos narių skaičiaus padidinimu iš 12 narių į 16. Tas nereikalingas įstatų pakeitimas šiaip taip buvo prastumtas 250 balsų prieš 229.

Ko buvo siekiama tuo įstatų pakeitimu? Ar 70.000 dol. kapitalui valdyti neužteko 12-kos narių? Paramą su 4 milijonų dol. kapitalu ir su daug sudėtingesnėmis operacijomis valdo penkių asmenų valdyba.

Nenoromis peršasi mintis, kad didinant Fondo tarybos narių skaičių, bet nedidinant Krašto valdybos skiriamų narių skaičiaus, buvo siekiama sumažinti Krašto valdybos įtaką Fonde. Kad išblaškius tokius įtarimus, reikėtų sekančiame Fondo suvažiavime atstatyti pirmykštį santykį 1:3, tai yra, padidinti Krašto valdybos skiriamų narių skaičių iš 4 į 5.

Trečias ir pats svarbiausias dalykas – Fondo pelno paskirstymas. Ligšiol Fondo taryba skirstė lėšas savo nuožiūra.

Tiesa, pernai Amerikos Lietuvių fondo pavyzdžiu buvo sudaryta komisija iš trijų Krašto valdybos ir trijų Fondo tarybos deleguotų atstovų. Tačiau, anot tos komisijos narės dr. M. Ramūnienės, tas komisijos projektas Fondo taryboje buvęs "apverstas aukštyn kojomis". Pavyzdžiui, vietoje Krašto valdybos Švietimo skyriui pasiūlytų 1.250 dol. iš bendros 3.000 dol. sumos, buvę paskirta tik 250 dol.

Kitokios linijos laikosi Amerikos Lietuvių fondas. Štai, 1970 m. vasario 15 d. Drauge skaitome, kad JAV Lietuvių Bendruomenės Švietimo tarybai paskirta 13.300 dol. iš 31.000 dol. išskirstytos sumos, taigi ko ne tik pusė visų lėšų.

Argi ne tikslingiau būtų, jeigu ir mūsų Fondo žymesnė lėšų dalis grįžtų į apylinkių lituanistines mokyklas geresnių vadovėlių, skaidrių, žemėlapių ir kitokių makymo priemonių pavidale? Tačiau tatai, įmanoma padaryti tik centralizuotai per Krašto valdybos Švietimo skyrių, jeigu jis turėtų reikiamų lėšų. Tuo tarpu Fondo lėšų išsmulkinimas po 100-150 dol. per mokyklas ar kitas apylinkių organizacijas nei centre, nei vietoje didesnio efekto neduoda.

Pagrindinis klausimas šiuo atveju yra: kas geriausiai informuotas apie Kanados lietuvių organizacijas? Manau, kad daugumas sutiks su manimi, kad geriausiai tuos reikalus žino tas, kas tą darbą dirba ir jam vadovauja. Tokia organizacija yra KLB Krašto valdyba su savo švietimo ir kultūros skyriais. Užtat teisingai daro Amerikos Lietuvių fondo taryba, nesileisdama pati į detalų lėšų paskirstymą, o tą darbą pavesdama komisijai, sudarytai iš Krašto valdybos ir Fondo tam reikalui deleguotų asmenų.

Ketvirtas pasiūlymas – lėšų paskirstymą tvirtinti Fondo metiniame susirinkime – labai sumažintų priekaištus Fondo tarybai, ypač jeigu ir toliau ji norėtų pati vykdyti detalų lėšų paskirstymą. Be to, tokio dalyko perkėlimas į susirinkimą žymiai padidintų jo svarbą ir narių susidomėjimą.

Visų šitų susirinkimo narių iškeltų pasiūlymų svarstymas ir patiekimas sekančiam Fondo narių susirinkimui, pagal J. Berzėno pasiūlytą ir susirinkimo priimtą nutarimą, dabar yra Fondo tarybos rankose. Atrodo, kad turint mintyje galimus kitus Fondo įstatų pakeitimus, būtų logiška neseniai priimto Fondo tarybos narių skaičiaus padidinimo dar nė neregistruoti; kam bereikalingos išlaidos? Fondo taryba išrinkta dviem metam sena tvarka, taigi tas pakeitimas iki sekančių rinkimų vistiek netu rės reikšmės.

Dr. A. Pacevičius savo "Negatyvioje kritikoje" nė

JUOZAS GRAŽYS
KAILIŲ SIUVĖJAS
• Siuvu ir parduodu
• Taisau ir remodeliuoju
• Vasaros laike saugojimas (Storage)
6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

Universal Cleaners & Tailors
B. KIRSTUKAS
239 FOURTH AVENUE (at Wellington St.)
Tel. 769-2941
Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus drabužius. Siuvu naujus, pagal užsakymus, vyriškus paltus, kostiumus ir kelnes. Aukštos kokybės medžiagos.

W. Lapenat
GENERAL CONSTRUCTION REG'D.
89 Orchard Street, La Salle, P.Q. Tel. 366-6237
Įvairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina.

Windsor DRY CLEANER & DYERS CO. LTD.
1205 Church Ave. Verdun, P.Q. Tel. 768-6679.
Valome visokius drabužius, langų užuolaidas, lovų užtiesalus, anklodes, karpetus, sopkas ir visa kita namų apyvoką. Vindsor yra moderni valykla, turinti 25 metų patirtį šiame darbe. Turinti įrengtą moderniškiausią drabužių apsaugą (storage) ir greitą aptarnavimą.
Savininkai: A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Greibus

LASALLE AUTOMOBILE INC.
BRONX PARK GARAGE
7635, boul. LASALLE
366-7818
* * *
Tel. 365-3364
• DEMON
• DART
• CORONET
• CHARGER
• DODGE
• CHRYSLER
• CAMION DODGE

LAURENT DAIGNEAULT
Président
• išorės taisymas
• dažymas
• ratų derinimas
• kiti remontai
De La Verendrye Blvd.
LASALLE, QUÉBEC

nebando nagrinėti mano aname straipsnelyj suminėtų ir čia paryškintų klausimų, o tik kas kelios eilutės kartoja mano pavardę, pridėdamas kai kurių epitetų. Šitokiais būdais, žinoma, nei Fondas su Krašto valdyba, nei mudu abudu nieko neišsiaiškinsime.

Ar tik ne pagrindinė kliutis Bendruomenės ir Fondo santykius išbalansuoti yra dr. A. Pacevičiaus kreivai suprasta Kanados Lietuvių Bendruomenės Krašto valdybos sąvoka? Kalbėdamas apie bendruomenę, pradžioje jis teisingai konstatuoja, kad bendruomenę sudaro lietuviškos parapijos, organizacijos ir mes visi. Tačiau tuojau po to jis sako: "Atrodo, kad P. Rudinskas, turėdamas galvoje KLB Krašto valdybą, jai pakelia statusą, pavadindamas ją bendruomene, taip kaip garsus Prancūzijos monarchas Liudvikas XIV yra pareiškęs: "valstybė – tai aš".

Kanados Lietuvių fondas ir Krašto valdyba nėra dvi to paties lygio organizacijos. Demokratišku būdu visų Kanados lietuvių išrinkta Kanados Lietuvių Bendruomenės Krašto taryba ir jos vykdomasis organas Krašto valdyba atstovauja visus Kanados lietuvius ir jų organizacijas, taigi ir Kanados Lietuvių fondą.

P. Rudinskui nereikia jos "statuso" kelti, nes ji tą statusą turi mūsų visų jai duotu mandatu per rinkimus. Jeigu dr. A. Pacevičius jai to statuso nepripažįsta, tai tą Liudviko XIV nevykusiai ir ne vietoje pavartotą posakį jis daug tikslingiau prisitaikytų pats sau.

Pabaigai dr. A. Pacevičius džiaugiasi, kad pagaliau Krašto valdyba šį kartą paskyrė savo atstovus į Fondo tarybą ir kad dabar bendradarbiavimas su ja kuo geriausias. Jeigu dr. A. Pacevičius dar atsimena, aš visose KLB Krašto tarybos sesijose buvau ir tebesu už bet kokį Fondo ir Krašto valdybos bendradarbiavimą. Tačiau aš neslepiu savo nusivylimo paskutiniu Fondo narių suvažiavimu. Atrodo, kad Fondo vadovai vienu smuiku griežia, kai atvažiuoja į KLB Krašto tarybos suvažiavimus kviesdami į talką lėšų organizavimui, ir visai kitu, kai tas lėšas skirsto arba svarsto Fondo statuto pakeitimus.

Fondui nereikėtų užmiršti, kad Kanados lietuviams bendruomenė buvo ir liks pagrindine organizacija ir kad bet koks jos autoriteto kvestijonavimas, iš kur jis beateitų, daugumai yra visai nepriimtinas. Pr. Rudinskas

CITATOS

VYTAUTAIČIAI
IR JOGAILAIČIAI

Jonas A. Šarkus, Ph. D., "Naujienose" kovo 4 d., be kita ko, ir taip samprotauja:

"Vytautine organizacija reikia laikyti Amerikos Lietuvių Tarybą. Jos vadovų tarpe neatsirado iki šiol įsivėlusių į kad ir draugiškų jėgų vykdomus politinius žaidimus, kurie kai kuriose srityse yra išėję iš kontrolės. Jie vadovaujasi savo politika, nenukrypdami į politinius šunkelius. Vytautinės yra ir ją sudarančios organizacijos.

"Kalbėsime apie jogailinio tipo veikėjus, kurie savo jėgą pajunta, bendradarbiaudami arba remdamiesi svetimomis jėgomis ar galiomis. Jie tuo grindžia savo asmeniškas ambicijas, siekdami primesti savo valią ir užkulisinius politinius ėjimus ar tik jų detales visiems kitiems pagal užnugario pageidavimus, visai nekreipdami dėmesio į reikalų bei dalykų visumą.

"Bendradarbiavimo žaidynės ir tiltų statybos komitetų veikla jau senokai yra išėję iš "fair play" ribų. Juose kaip tik reiškiasi jogailaičiai".

TARP DVIEJŲ PASAULIŲ

"Kaltę" aptarti mėgino Vokietijos pirmoji televizijos programa kovo 20 d. Programoje buvo iškelta, kodėl 21 metų amžiaus jaunuolis Šarūnas Veršelis turėjo kalėti 18 mėnesių. Buvo apklausinėti jo draugai, motina, sesuo, mokytojai, meistrai ir jo draugė. Ne taip jau svarbu, kad čia kalbama apie lietuvį, tačiau televizoriaus ekrane nagrinėjama viena iš Vokietijos lietuvių socialinių problemų, apie kurias iš gėdos tylima...

Šarūnas gimė Münchene lietuvių pabėgėlių šeimoje. Gyveno barakuose, o jų aplinka buvo ne kokia. Šarūno draugas papasakojo vieną tragikomišką barakišką įspūdį, kad paryškintų tą aplinką.

Vieną naktį vienam lenkui buvo perskelta su kirviu galva. Žmogus ten visą naktį išgulėjo, kitą rytą buvo nuvežtas į ligoninę. Pasveiko, o dabar vaikščioja nuplikęs su kirvio smūgio žaizda. Apie girtuokliavimą ir muštynes nereikia nė pabrėžti.

Šarūno gyvenimas namie buvo irgi ne koks. Tėvas, praradęs gyvenimo tikslą, gėrė. Sūnui reikėdavo motinos siunčiamam dažnai eiti po restoranus tėvo ieškoti. Tėvą suradęs, greit iš ten išeiti irgi negalėdavo, nes jam jis "užfundydavo" alaus. Tėvas grįžęs dažnai norėdavo meilikautis su žmona, bet, jai nesileidžiant, prasidėdavo barniai, muštynės, plūdimas. Gyveno susigrūdę ir vaikai buvo priversti tai stebėti. Vieną iš tų tragiškų epizodų Šarūnas televizijoje pasakojo. Po barnių girtas tėvas išsiėmė kišeninį peiliuką ir pridėjęs jį prie motinos gerklės, norėjo ją papiauti. Šarūnas, norėdamas motinai padėti, atsinešė ilgą virtuvinį peilį. Tėvas tai pamatė, ir nuo to laiko Šarūnui buvo nekas.

Pradinėje mokykloje vaizdavo amerikietį. Jis nešiojo baltus amerikoniškus marškinius (berods Balfo), gyveno iliuzijomis, norėjo kaip nors pasprukti iš tos barakų aplinkos, bet draugų nerado.

Šarūnas motinos buvo pasiųstas į Vasario 16 gimnaziją. Apie jo laikotarpį gimnazijoj televizijoj aiškina jos mokytojas kun. J. Dėdinas. Jo žodžiais, Šarūnas buvo gabus mokinys su gerais pažymiais, bet gimnazijoj buvo labai vienišas. Jo geriausi draugai buvo gyvuliai ir paukščiai, kuriuos jis augino gimnazijos parke.

Dėdinas žinojo, kad jo namuose esą kas tai netvarkoj. Šarūnas nesimokino ir turėjo gimnaziją apleisti be atestato. (Filme parodomi gimnazijos rūmai, parkas ir klasė). Šarūnui didžiausią smūgį gimnazijoj sudarė tai, kad mokytojai nužudė jo geriausius draugus — paukščius.

Šarūnas grįžo į Münchenį. Motina jau buvo išsikrausčiusi iš barakų, nes po dešimties metų gavo 2 kambarių socialinį butą. Čia jis pradėjo mokintis reprofotografo amato, kuriam jis nei gabumų, nei noro neturėjo. Netrukus susipyko su meistru ir kitais darbininkais ir negalėjo toliau mokintis.

Dabar prasidėjo jo spartus kelias į nusikaltimus. Nedirbo, valkiojosi, užsiaugino ilgus plaukus, gėrė. Buvo nubaustas, kadangi miegojo svetimoje lūšnoje, kadangi policininką, kuris jį mušė, pavadino mušeika, kadangi policijai davė kito vardą, ne savo. Biurokratijos jis jau buvo antspauduotas kaip nesocialus.

Pagaliau jis susirado mergaičių, kurios Frankfurte ir kituose miestuose gyveno iš prostitucijos. Jos jį išlaikė, maitino ir aprengė. Už tai jis buvo nubaustas ir kalinamas. Bausmė — 18 mėnesių kalėjimo. Kalėjime turėjo irgi kentėti, kadangi neleido savo ilgus plaukus nukirpti. Turėjo nuogas sėdėti arešto celėje, gaudamas tik kavos ir duonos.

Kaip iš paskutinio pokalbio su Šarūnu paaiškėjo, kalėjimas jį paveikė. Jis pradėjo galvoti, kad savo elgesiu sugadino visą savo jaunystę. Motina aiškina, kad jis pasidarė tvarkingas ir rašo noveles. Romas E. Šileris

J. I.B. vaistai, patentuoti Šveicarijoje Nr. 458628, registruoti JAV ir Europoje, ATAUGINA PLAUKUS, išgydo pleiskanas, šašus, niežėjimą, sulaiko plaukų slinkimą, grąžina natūralią plaukų spalvą MOTERIMS ir VYRAMS. 100 procentų garantuotai, J. I. B. vartodamas 8 uncijas 16 savaičių, nebūsi nei plikas, nei žilas.

Užsakymus su $6.00 money orderiu siųsti:
JIB Laboratorija, 2498 Daugall Ave., Windsor, Ont.

Grupinės kelionės į Lietuvą

14 dienų -

per AEROFLOT.

IŠ MONTREALIO IŠSKRENDAME:
GEGUŽĖS 25, LIEPOS 13, RUGPIŪČIO 10
IR RUGSĖJO 7 D.

KAINA NUO **530** USA DOLERIŲ.

MES SUTVARKOME VISUS DOKUMENTUS.
NEDELSDAMI REGISTRUOKITĖS PAS
ADRIA TRAVEL SERVICE
4159 ST. LAWRENCE BLVD.
MONTREAL 131, QUE. - CANADA
TEL.: 844-5292 844-5662

Auksas, kuris žibės ir pelenuose

ANTROJI DALIS

Kiekvienam, besidominčiam lietuvių tautos praeitimi, ši M. Lukšienės Lietuvos mokyklų studija, trumpai sakant, bus — baisi. Ir tai tikrąja žodžio prasme.

Dabartinė mūsų lituanistų vyresnė ir kiek jaunesnė karta yra išaugusi savotiško "romantizmo" nuotaikose ir įtaigota Mykolo bei Vaclovo Biržiškų, J. Tumo-Vaižganto ir kitų idealistų bei optimistų profesorių, kurie yra vengę per juodai ar per dramatiškai piešti lietuvių tautos praeitį ir sąlygas, — gal ir dėl to, kad jaunimui nenumuštų ūpo, nesugriautų pasitikėjimo, neįdiegtų dar liūdnesnio mažybės komplekso. Visi ir anksčiau žinojom, kiek lietuvių tautą per šimtmečius stengėsi nutautinti, sulenkinti katalikų bažnyčios vadai, kunigija, o taip pat savieji didikai ir bajorai. Bet retas tesuvokėm, iki kokio laipsnio, iki kokio tragiško ir pasibaisėtino laipsnio čia buvo prieita...

Bažnyčios, kaip ir bajorijos polonizaciniai "nuopelnai" jau ne kartą buvo atskleisti kitose knygose. M. Lukšienė savo studijoje dabar konkrečiai ir detaliai parodo, kaip polonizacijos (vėliau rusifikacijos) vaidmenį atliko nuolatinis ir pats svarbiausias tautos švietimo įrankis — tuo metu Lietuvoje veikusios pradinės, vidurinės ir aukštosios mokyklos, baigiant garsiuoju Vilniaus universitetu. Knygos puslapiuose pamatome kažką daugiau, negu paradoksą: kaip lietuvių tauta per mokyklas buvo primygtinai ir paspartintai lenkinama net tada, kai jau pati Lenkija sugriuvo ir visa Lietuva buvo Rusijos carų ir gubernatorių valdoma.

Nežiūrint kai kurių pavienių lietuvių bajorų ir klebonų pastangų išlaikyti lietuviškumą ir ugdyti lietuviškas mokyklas (bent iš dalies, nors truputį), lietuviškumas ir tautos kalba mokyklose buvo slopinama, užgniaužiama ir niekinama. Vilniaus universitetui įteikiamų lietuvių kalbos vadovėlių bei gramatikų rankraščiai būdavo atmetami ar paprastų paprasčiausiai — pradingdavo, žūdavo. O paruoštą lietuviškai aritmetikos vadovėlį vienas Kražių mokyklos lenkininkas recenzavo, kaip visiškai nereikalingą ir žalingą vien dėl jo žemaitiškos kalbos. Esą, toks mokslo veikalas nesiderina į bendrąją šalies švietimo kryptimi (visus auklėti lenkiškai ir lenkais), todėl "naudoti mokslo reikalams žemos kultūros provincijos tarmę nėra jokios prasmės". (340 psl.).

•

Kai susipažįsti su tokiu Lietuvos mokyklų ir švietimo krypties vaizdu per pirmąjį 19-jo amžiaus ketvirtį, tikrai nukrečia šiurpulys, ir imi stebėtis, kaip lietuvių tauta ir josios kalba dar galėjo išlikti gyva. O su antruoju to amžiaus ketvirčiu prasideda rusinimas per mokyklas, ką studijos autorė taip pat nuodugniai pavaizduoja, nors jau ir justi tam tikras privengimas, kitoks, atsargesnis tonas, nes Lietuvoje dabar juk vėl atsiradusi anų rusiškų įpėdinių priežiūra. Būdinga, kad studija nutrūksta 1863 metais, kai po numalšinto sukilimo Lietuvos rusifikacija prasidėjo visu ruožtu ir buvo panaudota barbariškiausia, kaip lygiai ir begėdiškiausia priemonė — lietuvių spaudos lotynų raidėmis uždraudimas.

Sunku patikėti, kad okupantas leistų su tokiu pat atvirumu, objektyvumu ir pilnais duomenimis pavaizduoti tolesnę rusifikacijos eigą per mokyklas Lietuvoje, kaip tatai buvo leista dėl polonizacijos. O medžiagos būtų daug, net geriau prisimenamos ir prieinamos. Deja, to dar negalima tikėtis, kaip ir V. Putinui Mykolaičiui savo laiku nebuvo leista laisviau tęsti pradėtame "Sukilėlių" romane sukilimo aprašymą. Okupantas galų gale juk yra ir lieka tas pats — nors anuomet juodas, o šiandien raudonas. Tačiau Lietuvos nepriklausomybės idėja jam vienodai nepakenčiama.

•

Pabaigai paminėkim vieną būdingą palyginimą. M. Lukšienės veikalo apie Lietuvos švietimo istorijos vieną laikotarpį išspausta 3000 egzempliorių. Ne visai mažai ir, sutikim, net gana daug tokiai specialiai temai. Tenka laukti, kad dėl savo turinio ir dvasios knyga bus greit išpirkta, ir jos gal dar pritruks, kaip pritrūksta daugelio panašios lietuviškos dvasios veikalų. Knygos išvaizda tačiau gana skurdi. Įrišimas atliktas itin mėgėjiškai, kietas viršelio kartonas nemikliai apklijuotas popierio lapu su pavadinimais. Knygai popieris panaudotas visai menkos kokybės, kaip ir kitiems svarbiems lituanistikos leidiniams, pvz., didžiajai Lietuvių kalbos gramatikai.

Tuo tarpu vos keliais mėnesiais anksčiau (1969 m.) Vagos leidyklos Vilniuje išleistas daugelio liūdininkų "Atsiminimų apie Petrą Cvirką" storulis tomas (660 psl.) yra didelio formato, geros kokybės popierio, atspaustas net 12.000 egzempliorių tiražu. Įrišimas taip pat geresnis, kieti viršeliai padengti, žinoma, raudona drobe. Taigi čia nebuvo gailimasi nei gero popierio, nei drobės, nei išlaidų, nei darbo. O vis dėlto leidinys labai menkos vidinės vertės. Išskyrus keletos autorių kiek rimtesnių atsiminimų, visa kita yra beverčiai ir tušti plepalai, pataikautojų skambinimai, tų pačių temų, faktelių ir nuotykių kartojimai iki visiško įgrisimo, nieko neduodantieji rašytojo rimtesnei kūrybai įvertinti ar kokiai problemai papildyti. Tik plika ir naivi adoracija...

Tokiais raudonon drobėn įrišamais plepalų mišiolais dabar užverčiama rinka, nes tuo kai *kuriems dar norisi, o kitiems reikia* pagerbti ir "įamžinti" mūsų žinomą maskvininką. Bet kiek kas besistengtų, vis tiek tokios pastangos yra ir liks tik pelenai. O anos kitos knygos, kurių čia vos trejetą prabėgomis paminėjau, yra ir pasiliks tartum auksas, kuris žibės ir pelenuose.

S. DUBINGIS

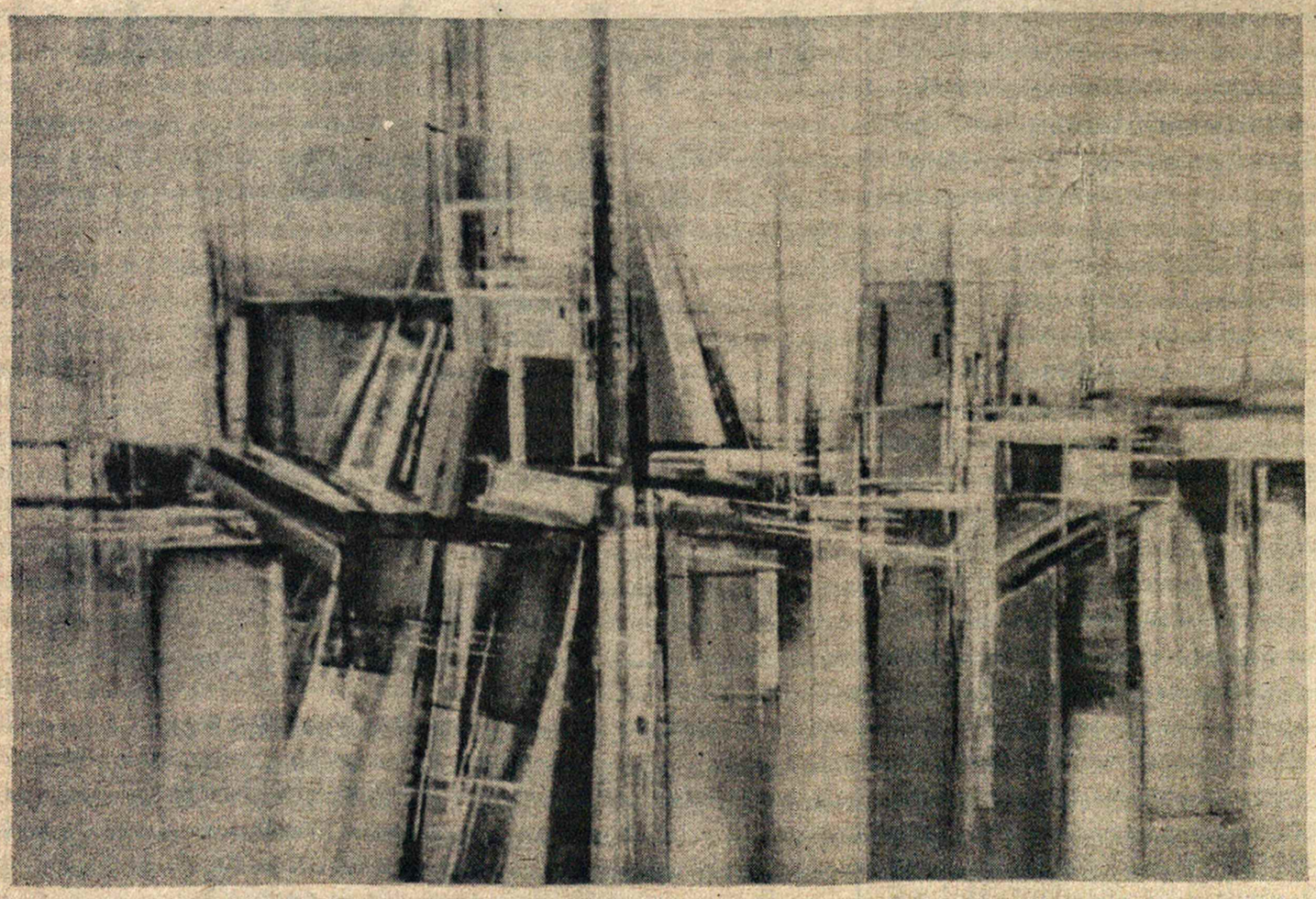

Dail. Romas Bukauskas — *Uostas (1971)*

JAUNIMO VEIKLA

Bostone prieš kurį laiką įkurtas Lietuvių jaunimo informacijos centras jau išleido antrąjį savo biuletenio numerį. Biuletenis siunčiamas visiems lietuviams jaunuoliams, kurie Centre užsiregistruoja. Šiuo metu Centro kartoteka siekia tris tūkstančius, vadinasi, toks yra biuletenio tiražas.

Centro tikslas yra rinkti žinias apie lietuviškojo jaunimo organizacinę ir asmenišką veiklą ir sudaryti visiems prieinamą tokių žinių šaltinį.

Gal ryškiausiai apie Centrą susibūrusiųjų jaunuolių nuotaikas ir pažiūras išreiškia biuletenyje spausdintas 29 m. amžiaus Algio Rukšėno straipsnis, kuriame nagrinėjamos Vigilant incidento implikacijos lietuvių jaunimui. Ten rašoma:

"Lietuvių jaunimo tolėjimas nuo organizacinės veiklos prasidėjo tada, kai jis nebejuto toj veikloj prasmės. Antroji karta, gimus ir augus Amerikoj, nebegalėjo savęs indentifikuoti su senesnės kartos ideologija ir mintimis, kurios buvo pasklidusios po visą lietuvišką veiklą, neišskiriant ir jaunimo organizacinės veiklos".

Betgi: "Simo Kudirkos įvykis pakeitė jaunimo pažiūras. Jis atidarė kelią lietuviškam jaunimui parodyti savo susirūpini-

Lietuvos etnografinės sienos

VILNIEČIŲ SĄJUNGOS CV PIRMININKO KAZIO VEIKUČIO AIŠKINIMAS DETROITO KULTŪROS KLUBO SURUOŠTOJE ŽEMĖLAPIŲ PARODOJE APIE TYRIMO INSTITUTO NUSTATYTAS LIETUVOS ETNOGRAFINĖS SIENAS.

Gal ir pašaipos vertas bus mano aiškinimas, kai nebūdamas etnografas, aiškinsiu apie Lietuvos etnografiją. Etnografija pradėjau domėtis tik reikalo verčiamas, kaip vilnietis ir kaip Rytų Lietuvos Rezistencinio sąjūdžio atstovas Vlike. Vilniečių sąjunga, turėdama galvoje kaimynų lenkų vis linksniuojamą pretenziją į Vilnių, gyvena baimėje, kad nepasikartotų 1920 metų spalio 9-ji. Buvo manyta išleisti Vilnijos metraštį su nustatytom etnografinėm ribom, bet prieita išvados, kad etnografinės ribos yra valstybinis reikalas.

Maždaug prieš 14 metų buvo kreiptasi į Vliką, kad imtųsi darbo nustatyti Lietuvos etnografines ribas. Etnografinių ribų nustatymui ir studijos paruošimui buvo pasiėmęs vadovauti Vliko pirmininkas velionis dr. Trimakas, bet, jam mirus, darbas pradėjo eiti užmirštin.

Tik 1964 m. Vliko seime vilniečiai etnografinių sienų klausimą pastatėme daug rimčiau — etnografines sienas surišome su Lietuvos laisvinimu bendrai, nes atsirado neaiškumas už kokios Lietuvos sudėtį kovojame, kai tuo tarpu lenkai aiškiai pasisako už 1939 metų sienas. Galima būtų laikytis pareigos atkovoti Lietuvai laisvę jos politinių sienų ribose. Betgi politinės sienos pagal 1920 m. liepos 12 d. sutartį su Sovietų Sąjunga neapjungė visų Lietuvai priklausančių žemės plotų rytuose ir rytų pietuose; teko sutikti su tuo, ką Sovietų Sąjunga davė jaunai atgimstančiai Lietuvos valstybei.

Vliko valdyba sudarė iš vilniečių rytinėms sienoms tirti ir Lietuvos etnografinei medžiagai rinkti komisiją. Po to, 1966 metais, prie Vliko valdybos tapo suorganizuotas Lietuvos Tyrimo institutas, kuriame rytų ir pietryčių, maždaug iki Gardino, Lietuvos reikalus atstovauja vilnietis istorikas dr. Algirdas Budreckis, o vakarinėms sienoms — mažlietuvis Martynas Gelžinis.

Pagrindinis tautinės etnikos įrodymas yra kalba, o pagelbiniai elementai yra religija, papročiai, kultūrinės gravitacijos linkmė, pavardės ir vietovardžiai.

Pietryčių Lietuvos etnografinei ribai išsilaikyti didelį vaidmenį suvaidino lenkų okupacijos metu Lietuvių komitetas Vilniuje. Nežiūrint žiaurios pilsudskininkų polonizavimo politikos, šv. Kazimiero draugijos vardu Vilniaus krašte, ypač pietryčių Lietuvos pakraščiuose buvo palaikoma lietuviškoji gyvybė. Veikė 350 lietuvių pradžios mokyklų, 30 vaikų darželių, 2 gimnazijos ir mokytojų seminarija, 476 šv. Kazimiero draugijos skyriai ir saviveiklos ratelia. Vilniuje veikė ir dabar tebeveikia Kalbotyros institutas, kuris tikrai yra daug vertingos medžiagos sutelkęs lietuvių tautos etnikai įrodyti.

Vilniečių komisija surinktą medžiagą su autentiškais vilniečių pasisakymais 1966 m. liepos 12 d. perdavė Lietuvos Tyrimo institutui, kartu pareikšdama savo rekomendaciją. Komisija sutiko su mokslininkų tvirtinimais, kad 1564 m. nustatytose Lithuania Propria ribose anuo metu 83 nuoš. gyventojų kalbėjo lietuviškai, tačiau, pasiremdama laiko tekmės atneštais pasikeitimais, komisija pasiūlė palikti etnografinės Lietuvos ribose Dysnos apskritį rytuose ir Naugarduko-Zietelos apylinkę pietuose, motyvuodama, kad Dysnos apskritis 1842 m. rusų buvo priskirta prie Vilniaus gubernijos ir kad 1909 m. gyventojų surašyme Dysnos apskrity buvo 699 užsirašę lietuviais ir 59074 vietiniais katalikais, atseit, lietuvių-gudų mišinys, nes tuo laiku tikrieji gudai laikė save stačiatikiais. Be to, Dysnos mieste ir jo apylinkėse lenkų okupacijos metu veikė lietuvių pradžios mokyklos. O Naugarduko-Zietelos apylinkė lenkų okupacijos metu buvo laikoma kone lietuvybės centru — taisyklingas lietuviškas tarimas, tik su kai kurių daiktų skirtingais pavadinimais. Tuo pačiu komisija rekomendavo atsisakyti nuo Baltstogės iškišulio, nes pačioje Baltstogėje ir jos apylinkėse lietuvių nėra ir lietuviškos etnografijos elemantai ten jau išnaikinti.

Lietuvos Tyrimo institutas 1967 m., pasiremdamas istorikų Ivinskio, Sužiedėlio ir geografo Pakšto studijomis, Budreckio, Gelžinio referatais bei vilniečių ir mažlietuvių pareiškimais, nustatė Lietuvos etnografines ribas, kurios, pagal dr. Budreckio referatą, suglaustai atrodytų taip:

Rytinė siena prasideda nuo Dauguvos pietų kranto (5 km į rytus nuo Dysnos) ir eina į pietus, paliekant Ožechovną gudų pusėje, o Prozorokus lietuvių pusėje iki Kubličių, kertant į pietvakarius iki Neries upės (10 km į rytus nuo Dalinavo). Atseit, linija nuo Dauguvos iki Neries aukštupio sutampa sovietų-lenkų 1921-1939 m. siena. Toliau rytinė siena sutampa su Lithuania Propria siena iki Nemuno aukštupio.

Pietinė siena, prasidedanti nuo Lithuania Propria, kur kertamas Nemunas, ir einanti pietuosna palei Nemuno aukštupį, paliekant Korelyčių apskritį lietuvių pusėje, ir pasukanti į vakarus iki Naujosios Elnios, kertant skersai Ščaros upę. Nuo Ščaros eina vakaruosna pro Piaskus (gudų pusėje) iki Eismantų (lietuvių pusėje). Toliau Sokolda lenkų pusėje, o Sakalėnai lietuvių pusėje, siena eina iki Beržinės upės, paliekant Janavą lietuvių pusėje. Palei Beržinės upę siena eina iki Augustavo perkaso ir tiesia linija iki Reigardo.

Vakarinės sienos maž-

(keliama į 8 psl.)

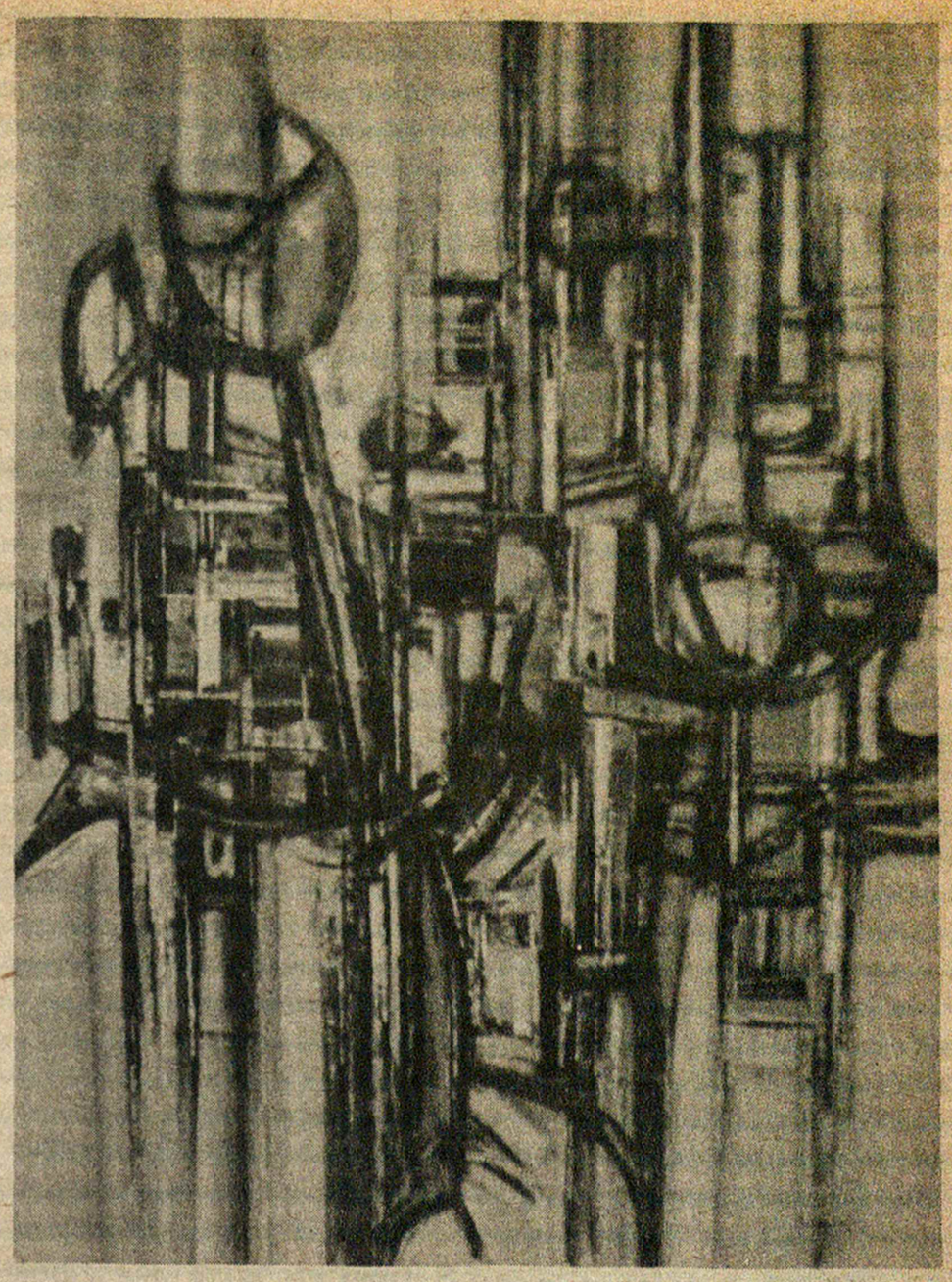

Dail. Romas Bukauskas: Konstrukcija kontrastuose (1971)

---

mą tėvų pavergtu kraštu. Bet šį susirūpinimą jie išreiškė savais metodais — metodais, kurie jiems atrodė prasmingesni už tuos, kuriuos lig šiol naudojo vyresnioji karta. Faktiškai jaunimo veikla Vigilant klausimu buvo pamoka vyresniajai kartai. Pamoka, kaip iškelti Lietuvos padėtį platesnėj visuomenėj.

"Lietuviai studentai atrado naują prasmę lietuviškai veiklai Kudirkos įvyky. Žvelgiant į ateities veiklą, kyla vienas pagrindinis klausimas: ar šios prasmės išlaikymas priklausys nuo panašių tragiškų įvykių, ar galime galvoti, kad lietuvių studentai yra pasiekę supratimą savo vertybės ir jaučiasi integrali dalis lietuvių visuomenės, nors joje nenuolatiniai reiškiasi.

"Iki 1970 m. lapkričio 23 d. lietuvių jaunimas buvo pasimetęs veikloje be tikslų ir tiksluose, be galimybių jų atsiekti".

Algis Rukšėnas, beje, dabar ruošia knygą apie Simą Kudirką. Pastaruoju metu jis buvo UPI žinių agentūros korespondentu.

Biuletenyje, be kita ko, nurodoma, kad Alta ir Vlikas yra parodęs "tam tikrą susidomėjimą" Centru ir laikraštėliu, bet dar "nėra užsiangažavę dėl finansinės paramos". Tuo tarpu leidėjai prašo aukų iš skaitytojų.

Lietuvių jaunimo informacijos centro pirmininku ir biuletenio redaktoriumi yra Gintaras Karosas. Adresas: Lithuanian Youth Info Centre, P. O. Box 8992, Boston, Mass. 02114, USA.

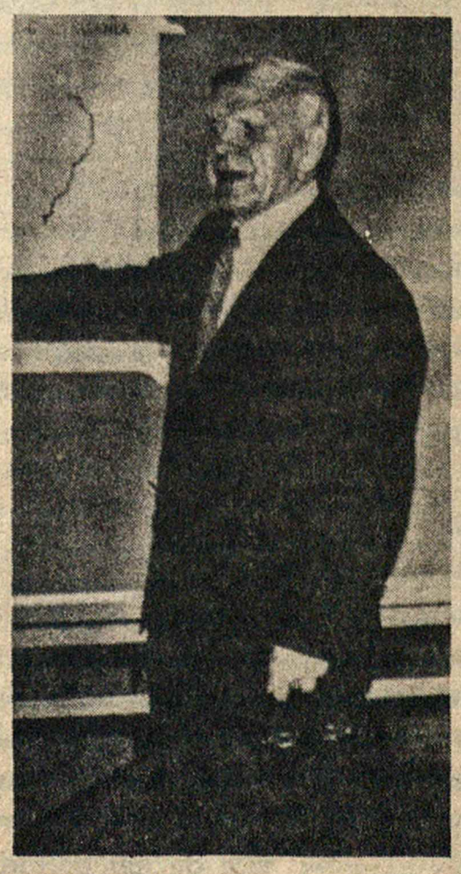

Vilniečių sąjungos cv pirm. Kazys Veikutis.

Lietuvos etnografinės sienos

(atkelta iš 7 psl.)

lietuvių referato neturi. Bet atrodo, ji dalinai eina palei Lithuania Propria siena. Po to suka į vakarus pro Ungurą (lietuvių pusėje) ir įeina į Potsdamo liniją.

Taip suglaustai atrodo rytinė, pietinė ir vakarinė etnografinė siena. Šios sienos duomenim paremti Tyrimo institutas nutarė išleisti anglų kalba teisiniais duomenimis paremtą mokslinę studiją.

Tikrų žinių neturime, kiek dabar padaryta lietuvybei žalos Lietuvos teritorijoj, kuri priskirta prie Gudijos TSR. Yra tik žinoma, kad rytinėj daly (Dysnos, Breslaujos ir Gluboko rajone) per paskutinį 1969 m. gyventojų surašymą dar buvo apie 50 tūkstančių užsirašiusių lietuvių. Oficialiai Gudijos TSR lietuvių kalba nedraudžiama, bet lietuviškų mokyklų valdžia neišlaiko ir lietuviškos spaudos gavimą trukdo. Norintieji lietuvybę išlaikyti steigia vargo mokyklas arba savo vaikus siunčia į Zarasų-Švenčionių rajoną. Geresnėj padėty yra Suvalkų-Seinų trikampis; ten yra Punsko lietuvių gimnazija ir veikia pradžios mokyklos.

Etnografinės ribos nebuvo aiškios Lietuvos nepriklausomybę atstatant, buvo netikrume ir pats nepriklausomybės paskelbimas. Lietuvos Tarybos paskelbtame Vasario 16 akte sakoma "atstatoma Lietuvos valstybė su sostine Vilniuje", bet kokiose ribose — nebuvo pasakyta. Ir gal tik todėl buvo atsiradę nuomonių skelbti vokietį Lietuvos karaliumi ar samdyti svetimos valstybės kariuomenę ir t. t. Tik Steigiamasis Seimas 1920 m. gegužės 15 d. savo deklaracijoje jau aiškiau pasisakė: "Atstatoma Lietuvos valstybė demokratiniais pagrindais jos etnografinėse ribose".

Bet ir Steigiamajam Seimui etnografinės ribos nebuvo žinomos, nes nebuvo iš anksto tam pasiruošta. Buvo kreiptasi į tuometinį Amerikos prezidentą Wilsoną, kuris įpareigojo Harvardo universiteto profesorių Golderį eiti į pagalbą mūsų istorikui Petrui Klimui. Betgi kas galėjo per pusantro mėnesio nustatyti ir moksliškai apginti etnografines ribas? Todėl ir 1920 m. liepos 12 d. Maskvos sutartimi buvo gautos tos ribos, kurias sovietų vyriausybė malonėjo duoti.

ETNOGRAFINĖ LIETUVA - ETHNOGRAPHIC LITHUANIA

Nustatytų etnografinių sienų mokslinės studijos darbas ir šiandien nenoriai juda iš vietos. Neatsiranda laisvų mokslininkų, kurie reikiamais duomenimis papildytų, sugrupuotų ir kruopščiai paruoštų studiją; gal mokslininkus, sakyčiau, išlepino LE leidykla ir Lietuvių fondas, kurie už darbą moka gerus honorarus. Jeigu eiti jų pėdomis, studijos paruošimas ir išleidimas kainuotų apie 10-12 tūkstančių dolerių.

Mūsų diplomuoti politikai, atrodo, prisibijo kaimyninių tautų politikų reakcijos. Be to, ir lietuviai mokslininkai ir mėgėjai yra pasidalinę į minimalistus ir maksimalistus. Minimalistai abejoja dėl Dysnos, Naugarduko ir Gardino priklausomumo Lietuvai, o maksimalistai bara vilniečius, kam jie atsisakė Balstogės.

Dėl Baltstogės iškišulio vilnietiška nuomonė yra maždaug tokia: istoriniai šaltiniai neabejotinai įrodo, kad Baltstogės sritis iki 13 šimtmečio antros pusės priklausė buvusiems jotvingiams. Gudų ir vokiečių metraščiuose atžymėta, kad 1283 metais kryžiuočiai sunaikino paskutiniuosius jotvingių pasipriešinimo židinius. Nors jotvingių vadas Skurda ir prašė Lietuvos kunigaikščio Traidenio pagalbos, bet pastarasis dėl tam tikrų priežasčių negalėjo laiku atvykti. Ne tik Baltstogės srity, bet ir kelis šimtus kilometrų į pietus nuo Baltstogės buvo nukeltos Lietuvos valstybės sienos mūsų valdovų išmintimi ir jėga, tik be atramos į etnografiją iki paskutiniojo

---

Feliksas Jucevičius

KAS YRA TAUTA?

IV

Nagrinėdami tautos prigimtį, mes negalime apeiti asmenybės klausimo. Ideologijos bei filosofijos gali būti viena nuo kitos atskirtos pagal tai, kokią jos vietą skiria asmenybei bendruomenėje. Tai kaip tik ir padarė Koestlerio Ivanovas, kuris asmenybės bei bendruomenės dialektiką suvedė į dvi galimybes. Štai jo žodžiai Rubašovui: "Yra dvi žmogiškosios moralės koncepcijos, kurios yra viena kitai priešingos. Viena iš jų yra krikščioniška ir humanitariška, ji skelbia individo neliečiamybę ir teigia, kad matematikos taisyklės netaikytinos žmogiškiems vienetams, kurie mūsų lygtyje reiškia arba nulį arba begalybę. Kita koncepcija išplaukia iš pagrindinio principo, kad kolektyvinis tikslas pateisina visas priemones ir ne tik leidžia, bet net reikalauja, kad individas būtų subordinuotas ir pašvęstas bendruomenei, kuri gali juo disponuoti arba kaip jūros kiaulyte, su kuria daromi eksperimentai, arba kaip aukojamuoju avinėliu. Pirmoji koncepcija turėtų vadintis antivivisekcine etika, antroji — vivisekcine".[3] Šios "vivisekcinės" etikos laikosi visos totalitaristinės ideologijos, neišskiriant nacionalizmo. Pagal jį, tauta yra išeities ir lygsvaros taškas, asmenybė joje ne tik atsibaigia, bet ir yra jai subordinuota. Komunistinis principas, kad "kolektyvinis tikslas pateisina visas priemones" nacionalistinės filosofijos vertime skamba kategoriniu imperatyvu "salus populi suprema lex".

Kad tautos gėris yra aukščiausias įstatymas, taip mano daugelis mūsų nuoširdžių, bet naivių patrijotų. Mes dažnai girdime salėse ir net bažnyčiose panašius samprotavimus. Kiti net įrodinėja, kad atitrūkimas nuo savo tautos reiškia savos rūšies "dvasinį pražuvimą", kad nemokėjimas tėvų kalbos sužaloja asmenybę, kad tautybė yra būtina sąlyga josios išsivystymui. Ši tipiškai nacionalistinė tezė yra, brutališkai kalbant, melas, o švelniai sakant, mitas. Yra melas, nes prieštarauja faktams. Jei ši tezė būtų teisinga, tai J.A.V. ir Kanada būtų ne kas kita, kaip "dvasiniai sužalotų" individų nelaimingi konglomeratai, nes jos yra "nutautėjusių" masių vienetai. O ką sako tikrovė? Šios valstybės stovi avangarde: viena vadovauja pasauliui, o kita turi jei ne tokią, tai bent panašią ateitį. Ši tezė yra taip pat mitas, nes egzaltuoja ir suidealina tautą asmenybės sąskaiton.

Tauta yra bendruomenė. Priklausyti tautai reiškia priklausyti bendruomenei, kurioje žmogus pasireiškia kaip socialinė būtybė. Jei gamtinis pasaulis susidaro iš medžiagos ir judesio, tai tauta — iš žmonių ir bendravimo. Tačiau ne tauta padaro žmogų socialine būtybe. Jis toks yra jau savo kilme. Miškas susideda iš įvairių medžių, bet nereiškia, kad miškas padaro medį alksniu ar dar kuo kitu. Kaip alksnis yra alksniu dėka savo prigimties, lygiai taip savo prigimties dėka žmogus yra socialinė būtybė. Tautoje žmogus funkcijonuoja kaip socialinė būtybė, nes ji yra bendruomenė, o ne dėl to, kad ji yra tauta. Kalbant fizikos terminais, galime sakyti, kad tauta yra bendruomenės specialus atvejis, kaip traukos dėsnis yra greičio dėsnio spacialus atvejis. Sociologui tauta ir asmenybė yra funkcionalinės kategorijos, kurios viena kitos neišskiria, o papildo.

Asmenybe suprantu tai, ką šių dienų psichologija vadina totaliniu savitumu su biologinėmis bei psichologinėmis savybėmis, su įgimtu talentu ir temperamentu. Kaip socialinė būtybė, kiekvienas žmogus priklauso nuo bendruomenės. Jis gali realizuoti savo idėjas tik tuomet, kai glaudžiai bendradarbiauja su kitais. Jo kiekvienas mestas šūkis turi rasti atgarsį bendruomenėje, jei nori, kad tai virstų tikrove. Tačiau nežiūrint šio priklausomumo, kiekvienas žmogus savo prigimtimi yra savarankiška ir nepriklausoma būtybė. Štai kodėl ne tauta yra asmens pagrindas, bet asmuo yra tautos pagrindas. Tauta priklauso nuo asmens ir kultūrine prasme. Ne tauta, bet asmuo yra naujų idėjų kūrėjas. Istorija dažnai paliudija mums, kad didžios asmenybės eina savarankišku keliu, visai nepaisydamos nei *vox populi*, nei laiko, nei aplinkybių. Ne tauta as-

al gimanto skiltis

KIAUŠINIS – IŠ VIŠTOS, AR VIŠTA – IŠ KIAUŠINIO?

Konfrontacija įvyko. Net ir negalėjo kitaip būti. Brendo gana ilgai, bet sistematingai ir santūriai. Be didesnių išsišokimų, be verdančios revoliucinės dvasios atėjo kulminacinis taškas ar lūžis. Telieka vienintelis klausimas: kas ir kaip toliau?

Lietuvos-Lenkijos padalinimo.

Lietuviai nevykdė nacionalinės politikos užkariautuose kraštuose, kai tuo metu vokiečiai jau naudojosi genocidu ir asimiliacija užimtiems kraštams suvokietinti. Lenkai, o vėliau ir rusai sekė vokiečių pėdomis. Lietuviai šimtmečiais valdomų žemių nekolonizavo ir vietinių gyventojų neasimiliavo. Todėl mes ir pasigendame Baltstogėje ir jos apylinkėse gyvojo lietuvio ir net muziejinės lietuviškos etnografijos. Galima būtų pateisinti paklaidą dėl vieno kito kaimo, bet etniškai svetimą šimtatūkstantinį miestą įjungti į etnografinę Lietuvą — sugriautų visą mūsų etnografinių sienų teoriją. Tuo jau pasirūpintų mūsų kaimynų etnografai.

Viena yra žinoma ir tikra — JAV lietuvių gyvenime įvyko kažkas, kas jau nebus daugiau taip, kaip iki šiol buvo. Amerikos lietuvių taryba ir Lietuvių Bendruomenė (rašome didžiosiomis raidėmis) stojosi viena prieš kitą, prologui lyg ir pasibaigus maždaug kaip operose.

Programos puslapiuose susipažinome su turiniu ir su solistais pavardėmis ir vardais, o choristų toli gražu ne visos pavardės žinomos. Tuo tarpu šokėjai — baletinių scenų dalyviai — turi geresnę sėkmę ir reklamą: jų vardai bent įrašyti programos tekste.

Išėjus priekin dirigentui, t. y., vyriausiajam muzikiniam vedėjui, šį kartą auditorija neploja, laukia kaip jis praves visą tragiškai didingą spektaklį. Prityla besimėgaujančių savais instrumentais orkestrantų garsai. Pasigirsta pirmieji uvertūros tonai. Scena dar neatidengta, bet iš uždangos raukšlių bangavimų galima spręsti, kad scenoje vyksta kažkoks nerimavimas, gal susijaudinimas, gal paskutinis pasitikrinimas, savų, galutinų pozicijų bei pozų užėmimu. Daužosi pasiutime bugnai, gaudžia trimitai, staiga tilsta orkestras. Pauza. Pamažu keliasi uždanga, šį kartą ne rūtele, bet vytimi ir tautinėmis spalvomis pasipuošus.

Kas pirmiau atsirado: kiaušinis iš vištos, ar višta iš kiaušinio? Ar jau iškilo visu aštrumu hamletiškasis: būti ar nebūti? Tuos klausimus kaip tik dabar jau norima primygtinai taikyti ir Altai su LB. Bet ar tai tikrai toks vykęs sugretinimas?

Vieniems Alta nepajudinamas, nekeičiamas ir paliesti negalimas organas. Kitiems LB tiktai viena daugelio organizacijų. Vieniems neginčijamai atrodo, kad Alta tėra įvairių liet. organizacijų junginys, o Bendruomenė apjungianti vienus, kitus ir visus. Atseit, kam tu nepriklausytum, vienu ar kitu būdu esi Bendruomenės narys ir tiek, juk Bendruomenė — mūsų visuma pilnatis. Jei taip, aišku, ir Alta tegali būti bendrinio kūno vienu organu, jei jau ne ląstelė. Bet ši nuomonė, atrodo, kol kas dar nelaimi. Dar vis yra garsai šaukiančių ir besispardančių, kad Alta yra pats vyriausias ir svarbiausias veiksnys JAV lietuvių gyvenime.

Kaip tas nuomones suderinti, kaip besiginčijančius bandyti artinti, prie vieno stalo sodinti? Ar galimi čia bet kurie kompromisai?

Altai Bendruomenė tėra kultūros ir švietimo reikalų ministerija. Bendruomenei Alta — užsienio reikalų žinyba, pavaldi vyr. Bendruomenės centrui. Tuo tarpu operos veiksmas tęsiamas toliau, nesustojant, laukiant griausmingesnių akordų ir stipresnių atskirų arijų. Atomazga taip ir lieka pačiam finalui. Gal čia bus reikalingas ir epilogas...

Jeigu mūsų istorikai ir archeologai aiškiai pasisakytų, kad prūsai ir jotvingiai yra lietuvių kiltys, galima būtų tas sritis laikyti lietuvių tautos žemėmis už Lietuvos etnografinių sienų.

Kazys Veikutis

Dail. Vytas Remeika: Natiurmortas su trim bonkom

---

menybei, bet asmenybė tautai atskleidžia naujus horizontus. Jos realizuoja taip pat didžiąsias vertybes. Ir ne asmenybė atsibaigia tautoje, bet tauta atsibaigia asmenybėje.

Istorinėje realybėje tautybė reiškia ne atvirumą, o ribotumą. Tautinės formos labiau siaurina, negu praplečia asmenybę. Kas pagimdo tautų skirtingumus? Tautinės formos. O skirtingumas reiškia ribotumą. Lietuvis, estas, anglas, prancūzas skiriasi vienas nuo kito, nes jie turi ribotus formų pasaulius. Kiekviena tauta yra savo rūšies ghetto, kuriame susikuria tam tikras žmogaus tipas. Ir užsidaryti ghette reiškia tautai dvasinę savižudybę. Kad tai tiesa, paliudija ne tik kinų siena, bet taip pat paskutiniųjų dešimtmečių istorija. Ką atsiekė nacizmas ir fašizmas? Jie praturtino savo tautas ne dvasinėm vertybėm, o kacetais ir koncentracijų stovyklomis. Visos ideologinės bei rasinės sienos, geležinės ir bambuko uždangos, visokios rūšies ghetto žmones nužmogina ir tautas nuveda į dvasinį kapinyną.

Kada kūrėjas daro pažangą? Kada jis tampa išskirtina asmenybe? Kada žmonija atveria plačiai jam duris? Kai jis save paaukoja, kai atsisako savo ribotumo, kai jis tampa universaliniu žmogumi. Tai galioja ir tautoms. Štai kodėl tautai dvasiniai subręsti reiškia pralaužti tautinį ribotumą. Jei mes norime užsitikrinti vietą istorijoje, tai turime taip pat ieškoti būdų nugalėti savo ribotumą. Kas liktų iš mūsų, jei mes atsivertumėme nuo pasaulio "lietuvybės siena" taip, jog jokia dvasinė vertybė iš kitur negalėtų mūsų pasiekti? Kokia bebūtų mūsų tautos ateitis, jeigu mes beieškotumėme tik "lietuviškų formų"? Mūsų tauta liktų dvasiniu degeneratu, nors biologiniai dar kurį laiką pajėgtų vegetuoti. Kokias mes beimsime dvasines vertybes, kuriomis didžiuojamės mes ir kitos tautos, visos jos yra bendras žmonijos turtas. Kiekvieno mūsų asmenybės išsivystimui turi daug daugiau įtakos tai, kas yra bendra vakarų civilizacijai ir žmonijai apskritai, o ne tai, kas yra grynai lietuviška. Tuo nesistebėkime. Pilnutinė asmenybė trokšta ne tautos, o žmonijos dimensijos, nes žmogus yra pašauktas pirmiausiai būti žmogumi, o tik tos ar kitos tautos nariu paskui. Kartą Hegelis teigė, kad visuotinasis žmogus realizuojasi tiktai visuotinėje žmonijoje. Tai tiesa. Savo idealais ir savo veikla, savo užsimojimais ir savo darbais pilnutinė asmenybė išeina iš savos tautos rėmų. Žmonija yra josios tikslas ir atsibaigimas.

Nuo Nepriklausomybės laikų kreipiame ypatingą dėmesį į tautinį auklėjimą. Tai lieka mūsų dėmesio centre ir išeivijoje. Mūsų filosofai ir mūsų auklėtojai kuria tautinę filosofiją, o kultūrininkams įsakome ieškoti naujų tautinių formų. Tačiau ar mes ne daugiau atsiektumėme, jei pirmoje vietoje užakcentuotumėme dvasines vertybes, o ne tautines formas, asmenybės suformavimą, o ne tautinį auklėjimą? Kas yra tautinis auklėjimas? Mokymas pamilti bei pasisavinti tautines formas bei tautinius simbolius. Bet ar tai užtenka žmogui tapti žmogumi? Ar mes nepamirštame, kad tautai užtikrina ateitį ne tautinės formos bei tautiniai simboliai, o žmonės su dvasinėmis vertybėmis, su charakteriu, su pagarba artimui, su respektu skirtingai nuomonei. Kaip puikiai tai suprato Stasys Šalkauskis. Sielodamasis mūsų tautos reikalais jis rašė: "Tautybės lytis tėra vien ženklas, kuriuo privalo reikštis žmogiškosios dvasios visuotinumas, ir, kaip tokia, individuali tautybės lytis nėra sau tikslas, bet tik priemonė visuotiniam turiniui reikštis tautos gyvenime".[4] Tik reikia apgailestauti, kad mūsų "tautiniai veiksniai" laikosi skirtingos filosofijos: jiems svarbiau tautinė forma, negu žmogiškasis turinys. Todėl ar reikia stebėtis, kad Nepriklausomybės laikais mes turėjome mases "patrijotų", kuriuos Maironis išdrįso pavadinti "siurbelėm, niekšais, bastūnų gauja ir be sąžinės kyšių lupikais"? Ar reikia stebėtis, jei mūsų kultūrininkai su Faustu Kirša skundėsi, kad "netrukus Lietuvoje bus gėda vadintis menininku, nes kiaulių pirklys turi didesnę pagarbą"? Ar reikia stebėtis, kad išeivijoje mūsų "patrijotai" išsikolioja "patrijotiškai" ne tik privačiai, bet ir per spaudos puslapius? Jei mes daugiau kreiptumėme dėmesį į asmenybių formavimą, o mažiau į tautinių "patrijotų" ugdymą, tai kaip krašte, taip ir išeivijoje mūsų tautos likimas būtų radikaliai skirtingas.

(Iš "Tauta tikrovės ir mito žaisme")

SKAUTAMS

NUOSTATŲ LEIDINYS

Turime gana daug įvairių nuostatų, reguliaminų, statutų, taisyklių patyrimo laipsnių programų, instrukcijų, nurodymų.

Jau seniai norėta visa tai sudėti į vieną leidinį, kad kiekvienas skautas, vadovė ir vadovas, reikalui ištikus, galėtų parankiai juo pasinaudoti. Tiesa, kai kurie nuostatai, gyvenimui ir veiklai sparčiai žengiant, jau yra nustoję aktualumo ar net senstelėję.

Todėl leidinį ruošiant reikia visą medžiagą surinkti, peržiūrėti ir kodifikuoti.

Šiam darbui reikia taip pat sutelkti galinčius padėti asmenis. Būtina surinkti atsakingų pareigūnų mintis, pageidavimus, patarimus, siūlymus ar net konkrečius projektus. Žinoma, nereiktų suprasti, kad tie pasiūlymai, projektai ir kt. jau turėtų būti automatiškai priimti ir į leidinį. Visa tai turės būti peržiūrėta, apsvarstyta, pritaikyta.

Taip pat savo nuomones reikšti ir prie leidinio tobulinimo bei išleidimo prisidėti maloniai kviečiami visos vadovės ir vadovai. Bendrai visais reikalais ir visą medžiagą siųsti Pirmijos pirmininkui v. s. Ant. Saulaičiui, Old Colonial Rd., Oakville, Conn. 06779, USA. L. E-tas

LONDONO VIETININKIJOJE

Londono Simano Daukanto skautų vietininkijos vienetuose darbas ir žiemos metu nesiriboja vien uždarais būstais. Daromos iškylos bei išvykos.

Skautai vyčiai sveikina Saulių Dragūnavičių ir Jurgį Valaitį, davusius skautų vyčių įžodžius. Naujieji paskautininkai B. Eimantienė, kun. B. Pacevičius ir A. J. Švilpa davė iškilmingus skautininkų įžodžius.

Kovo 14 d. parapijos salėje Londono skautai turėjo tradicinę skautų Kaziuko mugę. Iškilmingos sueigos metu LB apylinkės valdybos pirm. A. Pocius pasidžiaugė gražiomis londoniškių skautų gretomis. Mugė laikytina pasisekusi. Visi dalyviai skautų dirbinius bei loterijos bilietus ar skautiškos spaudos leidinius noriai pirko.

Skautiškos veiklos geros talkininkės V. Gudelienė, J. Eimantienė, Ir. Dragūnevičienė ir kt. visiems mugės dalyviams buvo pagaminusios labai skanių lietuviškų valgių

PRIEŠ 50 METŲ

P. LELIS

Vieną dieną užsimaniau aplankyti St. Calisto katakombas, kurios geriau už kitas užsilaikė. Teko keliauti apie 3 km. senu romėnų keliu – via Apia. Legenda sakė, kad tuo keliu bėgo iš Romos šv. Petras, bet, išgirdęs balsą "Quo vadis", grįžo atgal ir buvo nukryžiuotas. Kelias siauras ir labai duobėtas. Iš šonų auga pinijų krūmai, ūsnys, dagyliai, viskas apnešta dulkėmis. Pakelyje daug koplytėlių su "įmintomis" ant akmenų šv. Petro pėdomis, į kurias pro grotas maldininkai meta pinigus ...

Ir prie katakombų vaizdas nekoks, sakytum, tai užmiesčio šiukšlynas. Prie įėjimo pasitinka baltais rūbais apsirengę vienuoliai dominikonai, kurie kalba įvairiomis kalbomis. Be palydovų neleidžia, nes turistai gali paklysti katakombose ir neberasti kelio atgal. Palydovai kainuoja 4 liros už 3 valandas. Pasiėmę lazdas, apvyniotas plona metro ilgio žvakute, kurias užsidegėme, pamažu ėjom katakombų labirintais tolyn ir gilyn. Vietomis vienuolis – baltas kaip mirtis tamsumoje – aiškina man vokiškai apie pastebėtus sienose įrašus, nišas, kaukuoles ir pan. Per dvi valandas viską apžiūrėję, išėjom lyg iš mirusio pasaulio. Likusią nesudegtą žvakutės galą vienuolis suvyniojo, įdėjo į mažytę dėžutę ir padavė man atminčiai.

Romos miestas yra 25 km nuo Vidužemio jūros. Senovėje prie Tiberio upės ištakos buvo romėnų uostas Ostia, dabar ten įrengtas puikus kurortas (pliažas) su gražiomis vilomis, apsodintomis gėlėmis ir palmėmis. Savaitgaliais romiečiai važiuoja ten atsigaivinti prie jūros. Iš miesto į Ostiją ėjo geležinkelis ir asfalto kelias.

Kas sekmadienį važiuodavau ten pasimaudyti, pasivaikščioti pliaže ir pasigrožėti Tirėnų jūros mėlyne ir italų nimfomis, bet, kai grįždavau namo, apimdavo ilgesys – juk aš čia vienišas, tie jauni, linksmi italai tarp kurių maišausi, – man svetimi, o tie, kurie mane atsimena, liko toli ... Niekas manęs čia neužkalbina, tik kai sugrįžtu į savo butą, prie durų sėdintis bendrabučio sargas pasako "buona sera, senjore".

Susipažinęs su miestu, pradėjau lankytis į mokslo įstaigas ir teirautis studijų reikalais. Aplankęs kelias inžinierijos ir architektūros mokyklas, patyriau, kad nei viena iš jų nenori priimti studijuoti specialių dalykų, kol nemoki pakankamai italų kalbos. Man patarė pirmiausia pramokti italų kalbą ir išlaikyti nustatytus egzaminus, o po to pradėti statybos - architektūros kursą nuo pradžios. Svetimų kraštų mokyklose atliktų egzaminų neužskaitė.

Pamačiau, kad čia negalėsiu pritapti, nes lėšų turėjau trims metams, o čia reikės mokintis penkis metus.

Lietuvos universitete tris metus studijavau anglų kalbą (dėstė Regelytė ir Pakštienė), dabar pamačiau, kad ji man nereikalinga ir gailėjausi, kad tada nepasirinkau italų kalbos.

Geriausiai iš svetimų kalbų mokėjau rusų, lenkų ir prancūzų, blogiau vokiečių ir anglų, o italų kalba žinojau tik kelius žodžius. Italų maistas, daugiausia visokie "maccaroni", "minestros" ir balta perdžiūvusi duona, man nėjo į sveikatą, o Romos karščiai be galo išvargino. Apsvarstęs visą situaciją, nutariau palikti karštąją gražuolę Romą ir važiuoti į vėsesnį kraštą Prancūziją.

Iš Kauno buvau pasiuntęs prašymą su mokslo dokumentais į Paryžiaus Ecole Polytechnique, bet, nesulaukęs atsakymo, išvažiavau, nepasiėmęs net prancūzų vizos. Dabar turėjau bėdą ją gauti.

Nuėjęs į prancūzų konsulatą, išdėsčiau savo reikalą ir prašiau vizos. Konsulas nepatikėjo mano žodžiais, sako: "Mes paskambinsime Jūsų sąskaita į Ecole Politechnique ir pasitikrinsim, ateikit rytoj, 4 val." Atėjęs vis dėlto gavau vizą be jokios s-tos ir tą pat dieną išvažiavau.

Išvažiavau popiežiaus nematęs, bet mačiau dviejų tūkstančių metų krikščioniško pasaulio kultūros kūrybą ir civilizaciją.

PAKELIUI Į PARYŽIŲ

Italų traukiniai daug prastesni, negu vokiečių ar prancūzų. Mediniai suolai tik dviem sėdėti ir dar atskirti geležiniais lankais, kad nakties metu negalėtum išsitiesti. Jokių lentynų nėra, ir lagaminus keleiviai pasideda ant grindų. Į užrašus "vietato fumare, e pericolozo sporgensi" (nerūkyk ir lange nelindėk) niekas nekreipia dėmesio.

Susiraitęs suole ir prasnaudęs naktį, rytą išvydau nepaprastą vaizdą – lazūrinės spalvos jūrą, mėlyną dangų ir saulės spinduliais geltonai nušviestus Ligūrijos laukus. Traukinys lekia jūros pakraščiu prie pat vandens, kuris vietomis atsimušęs į uolas, užteškia traukinio langus. Jis pralenda daugybę tunelių su iškirstomis angomis į jūros pusę ir pastatytas kalnui atremti arkadas, keičiantis kas minutę vaizdams, kurių spalvos mirguliuoja kaip kaleidoskope.

Tas Ligūrijos pakraštys su miestais ir kurortais – Livorno, Piza, Rappalo, Genua, vadinamos dar Italijos Riviera. Nuo Genuos, kuri yra didžiausias Italijos uostas, traukinys pasuka kiek į šiaurę ir pavakary atvažiuojam į didelį pramonės miestą Toriną. Tai vadinamasis Italijos Detroitas.

Čia yra didžiausi automobilių ir lėktuvų fabrikai – Fiat (Fabrica Italiana Automobile Torino). Kadangi čia pasikeičia italų traukiniai į prancūziškus ir tik po penkių valandų eis toliau, tai, turėdamas laiko, nuvažiavau aplankyti tuo metu čia vykusią tarptautinę pramonės parodą.

Torinas paliko nekokį įspūdį – jo tramvajai primityvūs, o gatvės grįstos kaip Kaune – apvaliais netašytais akmenimis.

Prancūzijos pasienio stotyje Modane trys graikai niekaip negali susikalbėti su muitininkais ir žandarais, tai jie kreipiasi į manę. Vienas iš jų gyvenęs Amerikoje, mokėjo šiek tiek angliškai, tai galėjau paaiškinti prancūzams ir juos paleido. Keliaujant kartu, jie pasakojo, kad Graikijoj sunkus gyvenimas – nėra darbo. Jie važiuoja į Meksiką su tikslu pereiti sieną į JAV.

Pravažiavus Alpių papėdę ir Ronos slėnį, prasideda Burgundijos lygumos, kurios tęsėsi iki Paryžiaus. Prancūzijos kraštovaizdis daugiau panašus į Vokietijos – visur keliai asfaltuoti ir apsodinti dideliais medžiais, kurių eilės raižo horizontą. Pavakary pravažiavom didmiestį Lijoną, o anksti rytą tolumoje jau matėsi ūkanose atsikišęs Eifelio bokšto siluetas.

Įvažiavę į Gare de Lion stotį, apsistojom su graikais viename viešbutyje, kur tris dienas praleidom kartu. Aš jiems padėjau surasti reikalingas įstaigas ir sutvarkyti dokumentus. Jie visai nesiorientavo. Išleidęs juos, nuvažiavau į Lietuvos atstovybę, kur gavau adresus savo draugų, studijuojančių Paryžiuje ir per juos įsijungiau į Paryžiaus lietuvių studentų gyvenimą.

bei užkandžių. Tie skanūs gaminiai buvo išpirkti ir visi dėkingi ir maloniai nusiteikę skirstėsi namo. Tikrai nuoširdi padėka šeimininkėms ir visiems prie Kaziuko mugės suruošimo prisidėjusiems. L. E-tas

TARYBOS
NUTARIMAI

Skautų s-gos taryba neseniai turėjo korespondencinį posėdį. Kaip jau anksčiau buvo rašyta, Taryba buvo gavusi Jūrų skautijos ir s-gos vyr. organų pasitarimo išvadas, padarytas 1970 m. liepos 11 d. įsijungimo ir vienybės atstatymo reikalu.

Malonu yra pranešti, kad sąjungos taryba šias pasitarimo išvadas patvirtino. Jūrų skautija vėl įėjo į sąjungos rėmus: vieninga skautiška dvasia mūsų tarpe atstatyta ir įgyvendinta. Gero vėjo...

Sąjungos taryba tame pat posėdyje patvirtino Akademinio skautų sąjūdžio vadijos pirmininko pavaduotoja ps. t. n. Danutę Bartuškaitę-Korzonienę. Ad Meliorem.

toronto

POLITIKA
BE VALSTYBĖS

Šeštadienį, kovo 20 d. K. Kalendra pristatė Vincą Rastenį Toronto akademikams ir visuomenei, patardamas pasiskaityti apie paskaitininką "Lietuvių enciklopedijoje", nors ir ten, esą, per mažai apie jį teparašyta.

Paskaitininko tema: "Politika be valstybės". V. Rastenis išaiškino žodžio "politika" kilmę ir prasmę. Tai graikiškas žodis, kurio tiksli prasmė būtų "valstybystė" (valstybinio veikimo programavimas). O vyriausia paskaitos mintis: ar gali būti politika be valstybės?

Tokios gi politikos tikslas būtų sukurti valstybę. Tam atsiekti reikalinga tauta, jos gyventojų tautinis susipratimas ir noras savarankiškai tvarkytis; taipogi būtinai reikalinga ir teritorija. Dabartinėje pavergtoje Lietuvoje tautinio susipratimo netrūktų; tuo atžvilgiu ten padėtis yra geresnė, nei pas mus, išeivijoje. Pagrindinis valstybės atkūrimo darbas būtų tautoje — namie. Mes gi, išeiviai, būtume tik pagelbininkai tam tikslui, pvz., ryšiui palaikyti, nors tai ir menku, bet kiekvienas mūsų, pagal savo galvoseną, atsargiai, kad kartais žalos nepadarytume, turėtume to siekti.

Dabartinės sąlygos valstybei atkurti yra labai nepalankios — reikia laukti. Pereitą kartą mūsų tauta laukusi daugiau kaip 120 metų. Tačiau tautos sugeba savo tapatybę išlaikyti labai ilgą laiką.

O mūsų naujoji karta yra lyg be tvirto pagrindo, tarsi ant ledo lyčių.

Klausimų metu išsivystė diskusijos dėl ryšių palaikymo ir kuomi mūsų tauta turėtų remti tautinį sąmoningumą ir tapatybę. Vienas klausytojų pabrėžė, kad istorijoje lietuviai savo tautiškumą rėmė žeme ir mišku. Dabar ta žemė ir miškas yra lyg iš po mūsų kojų ištraukta. Tiek čia, tiek namie. Taigi, kuomi dabar remti tą tautinį sąmoningumą? Nebent mūsų garbinga istorija, mūsų liaudies dainomis, menu, kalba ir kultūra? Tuo tarpu politikai to nepabrėžia. Paskaitininkas Vincas Rastenis tam pritarė ir pažymėjo, kad jis savo kalboje tą aspektą yra paminėjęs.

Išvadoje sektų, kad mūsų valstybinis atkūrimas dar gana tolimas ir mūsų svarbiausias politikos tikslas dabar būtų gyvo tautinio sąmoningumo išlaikymas iki palankesnių sąlygų.

Klausytojų susidomėjimas buvo rimtas, tačiau tikėtasi daugiau konkrečios apžvalgos ir daugiau specifinių patarimų bei pasiūlymų.

Torontiškiai pasilieka dėkingi Vincui Rasteniui už atvykimą ir už išsamią paskaitą ir tikisi, kad jis ir vėliau mūsų nepamirš. L. F. D.

PIRMENYBĖS
TORONTE

Balandžio 24-25 d. Toronte įvyks Šiaurinės Amerikos lietuvių krepšinio ir tinklinio pirmenybės.

Krepšinio pirmenybės bus pravestos vyrų A ir B, jaunių ir jaunučių klasėse. Tinklinio pirmenybės — vyrų, jaunių, moterų ir mergaičių A ir B klasėse. Abi pirmenybės bus vykdomos dviejų minusų sistema.

Krepšinio pirmenybių vyr. teisėju paskirtas Jonas Valaitis, tinklinio — Z. Žiupsnys.

Žaidynes organizuoja ŠALFAS centro valdyba.

NAUJI
TEISININKAI

Vasaris Bersėnas ir Henrikas Stėponaitis, atlikę stažą ir išlaikę The Law Society of Upper Canada egzaminus, gavo teisę praktikuoti teisę Ontario provincijoje.

Abu yra baigę Toronto universitetą ir vėliau York universiteto teisės mokyklą. a.

PYRAGAS
TORONTE

Kai pastaruoju metu Toronto Prisikėlimo parodų salėje teko su skausmu stebėti dailininkišką duoną visokiais būdais uždirbti besistenginačiuosius, kovo 13 d. savaitgalyje ten buvo tikra atgaiva, išvydus Algirdo Šalkauskio akvarelių rinkinį.

Architekto išsilavinime įgytą vandeninių dažų techniką dabar jau pensininko amžiaus sulaukęs

LITUANISTIKA
FORDHAME

Lituanistikos kursai Fordhamo universitete organizuojami nuo birželio 21 d. iki rugpiūčio 6 d. Informacijų kreiptis: The Lithuanian Program, Fordham University, Box AA, Born , N.Y. 10458, USA.

KNYGA
APIE MERKINĘ

1970 m. Vilniuje buvo išleista knyga apie Merkinę. Dzūkijos sostinę ir jos apylinkes aprašo eilė autorių, kurie aptaria krašto geografiją, istoriją, papročius, tautodailę ir kt. Paskutinis skyrius aprašo V. Krėvę-Mickevičių.

65 ar daugiau?

Galbūt jau turite teisę gauti padidintą garantuotų pajamų papildą prie senatvės pensijos. Kreipkitės dabar!

Jei gavote papildą 1970 m....

galite gauti padidintą papildą nuo 1971 m. balandžio 1 d. Nuo šios datos senatvės pensija ir garantuotų pajamų papildas, imant kartu, bus padidintas iki $135.00 į mėnesį nevedusiam asmeniui arba vedusiam, kurio žmona arba vyras nėra pensininkai. Vedusių asmenų porai ta suma padidinama iki $255.00 į mėnesį, jeigu jie abu yra pensininkai (po $127.50 kiekvienam).

Jei negavote papildo 1970 m....

galbūt dabar galėsite gauti nuo 1971 m. balandžio 1 d., nes leistoji pajamų suma padidinta. Beveik 300.000 kanadiečių pasinaudos šiuo pakeitimu. Naujoji senatvės pensija ir garantuotų pajamų papildas bus $135.00 į mėnesį nevedusiam asmeniui ir $255 į mėnesį vedusių porai, jeigu abu yra pensininkai (po $127.50 kiekvienam).

Jau esate gavę informacinę knygelę ir prašymo formą papildui gauti. Jei manote, kad turite teisę ir dar neužpildėt bei neišsiuntėt prašymo formos, padarykite tai dabar. Padidintasis garantuotų pajamų papildas nėra siunčiamas Jums automatiškai. Turite prašyti jo kasmet. Jei norite daugiau informacijų arba pagalbos nustatyti, ar turite teisę gauti padidintą papildą, rašykite savo rajono Old Age Security įstaigai žemiau nurodytais adresais:

Jūsų rajoninių senatvės pensijos įstaigų (Old Age Security) adresai:

Building 102, Pleasantville
St. John's, Newfoundland
Phone (709) 726-8760

Dominion Building, 97 Queen St.
Charlottetown, P.E.I.
Phone (902) 894-6587

Ralston Building, 1557 Hollis St.
Halifax, Nova Scotia
Phone (902) 426-3711

Federal Building, 633 Queen St.
Fredericton, New Brunswick
Phone (506) 454-9711

15 Henderson St.
Quebec City, Quebec
Phone (418) 694-3332

685 Cathcart St.
Montreal, Quebec
Phone (514) 879-5750

789 Don Mills Road, Don Mills,
Toronto, Ontario
Phone (416) 966-6000

MacDonald Building,
344 Edmonton St.
Winnipeg, Manitoba
Phone (204) 985-3640

Dominion Government Bldg.,
Scarth St. & Victoria Ave.
Regina, Saskatchewan
Phone (306) 523-9671

646 Federal Building, 107th St.
Edmonton, Alberta
Phone (403) 424-0251

1230 Government St.
Victoria, British Columbia
Phone (604) 388-3631

THE DEPARTMENT OF NATIONAL HEALTH AND WELFARE

THE HONOURABLE JOHN MUNRO, MINISTER

toronto

(atkelta iš 11 psl.)

A. Šalkauskis valdo laisvai. Geru piešiniu jis tiksliai perduoda atostogas Floridoje, Toronto gyvenvietės, savo vasarvietės Springhurste vaizdus, o jautriomis spalvomis pagauna jų nuotaiką.

Kaip Telesforas Valius "Aiduose" išsireiškė, skirtumas tarp dailės išpažinėjo-profesionalo ir mėgėjo yra tame, kad pirmajam dailė esanti "duona", o kitam "pyragas", vadinasi, pasigardžiavimas. A. Šalkauskio "pyragais" yra verta gardžiuotis ne vien jam pačiam. P. A.

VAIKŲ
KARNEVALAS

Pernai mažiesiems daug džiaugsmo suteikęs karnevalas bus ir šiemet Atvelykyje Prisikėlimo salėje po 10 val. pamaldų.

Su Velykų Bobutės atvykimu susietą karnevalą ruošia NP seserys ir jų pagelbininkės. a.

POLITIKA
BE VALSTYBĖS

Tokia tema kalbėjo Vincas Rastenis kovo 20 d. akademikų draugijoje.

Kruopščiai paruoštoje paskaitoje jis diskutavo galimybes politikai, kai nėra valstybės.

Kadangi ligšiolinė lietuviška politika išeivijoje remiasi valstybingumu, kurio tuo tarpu neturime, paskaitininkas sugestionavo, jog tokia politika neišpildo dabarties uždavinių. Kai nėra savos valsbės, nei partijų programos, nei normalios valstybės politiniai metodai neturi didesnės reikšmės. Vienintėlis bevalstybės tautos politinis tikslas yra siekti sąlygų laisvam tautos valios išreiškimui. Deja, bevalstybės politikos netenka laukti tol, kol ją visiškai perims jau su nepriklausomybės laikotarpiu nebesusirišę asmenys į savo rankas.

Nežiūrint tą pat dieną išpuolusių juozinių, V. Rastenio paskaitos klausėsi arti 50 žmonių. a.

st.catharines

RINKIMAI
Į TARYBĄ

Skelbiame St. Catharines apylinkės lietuvių visuomenės žiniai, kad į KLB VIII Krašto tarybą, St. Catharines rinkiminėje apylinkėje sutiko kandidatuoti šie asmenys: Juozas Alonderis, Juozas Šarapnickas ir Adolfas Šetikas.

Prašome atkreipti dėmesį, kad rinkimai vyks tėvų pranciškonų koplyčios mažesnėje salėje, 75 Rolls Ave., balandčio 25 d., sekmadienį. Prasidės 9 val. ryto ir tęsis iki 2 val. p. p., su pertrauka 10 val. pamaldų metu.

Šioje apylinkėje balsuoti galima nedaugiau, kaip už du kandidatus.

Balsuoti turi teisę ir pareigą kiekvienas lietuvis, sulaukęs 18 metų amžiaus.

Rinkimų komisija

montreal

SUTUOKTUVĖS

Laima Onutė Urbanavičiūtė ruošiasi tuoktis su F. I. Pelletier. Sutuoktuvės įvyks AV bažnyčioje.

MIRĖ

Praeitą savaitę mirė Jonas Gatautis. Laidojamas kovo 31 d.

Taip pat mirė daugiau 70 m. amžiaus sulaukęs Pr. Janauskas.

MIRĖ
M. ŽUKIENĖ

Waterbury, Conn., JAV, mirė buvusi montrealietė Marija Žukienė, 43 m. amžiaus.

Velionė miegodama buvo užklupta gaisro ir apdegė 90 nuoš.

PIRMININKŲ
POSĖDIS

Balandžio 4 d., sekmadienį, tuojau po sumos, šaulių kambaryje, prie Aušros Vartų parapijos salės, kviečiamas Montrealio Seimelio prezidiumo ir Montrealio lietuviškų organizacijų pasitarimas. Vienas toks pasitarimas buvo gruodžio mėn. ir praėjo su dideliu pasisekimu.

Dabar kviečiamame pasitarime bus nuspręstas lietuvių skyriaus likimas "Man and his World" parodoje, bus aptarti Krašto tarybos ir Seimelio rinkimai, įvyksiantys balandžio 25 d., ir kiti aktualūs reikalai.

LIGONIAI

Montrealio žydų ligoninėje buvo operuojami P. Rzevuckas ir A. Greibus.

Royal Victoria ligoninėje gydosi K. Jurgutienė ir A. Kavaliūnas.

PRIEAUGLIS

Lasalietis Robertas G. Keen, M. Kinienės sūnus, susilaukė pirmgimio sūnaus — Roberto.

SKAUTŲ
MUGĖ

Sekmadienį, balandčio 4 d., Montrealio skautai ir skautės ruošia savo tradicinę mugę Aušros Vartų parapijos salėje.

Skautų mugės paprastai pasidaro jaunimo šventėmis, kada lietuviškasis jaunimas sudeda ir parodo mėnesių darbo derlių. Jų mugės pasižymėjusios smagia, tikrai lietuviška nuotaika, kuria gali džiaugtis ir jauni ir senesnieji.

Tad kviečiame visus atsilankyti į šį nuostabiai linksmą skautų-čių festivalį. D. K.

MOKYKLA
KREIPIASI

Montrealio Lituanistinė mokykla, veikianti jau 21 metus ir išleidusi didelį būrį jaunų mergaičių ir jaunuolių, pirmą kartą kreipiasi į visus Montrealio lietuvius, prašydama paramos.

Gal kam kils klausimas, kodėl pirmą kartą? Eilę metų mokytojai ir mokykla besirūpiną tėvai bandė įvairiais būdais kviesti žmones koncertų ir vakarų pagalba paremti mokyklą. Tačiau tik dalis gali palikti namus, tik dalis nori linksmintis ar klausyti kalbų. Didesnė dalis tautiečių pasilieka nuošaliai, tarsi jiems tie dalykai mažiau rūpėtų.

Esame įsitikinę, kad priaugančiųjų lietuviškumas ir jų likimas yra visiems labai svarbus ir visiems rūpi. Svarbu giliau pažvelgti į lietuviškos mokyklos rūpesčius ir juos panagrinėti. Kas atsitiktų, jei priaugančiųjų skaičius nebeužpildytų tų vietų, iš kurių gyvenimo pakirstieji yra priversti pasitraukti? Kas atsitiktų su lietuvių rūpesčiu įkurtomis įstaigomis, klubais, parapijomis, bankeliais?

Čia jau nebe vienų tėvų reikalas. Čia reikalas apskritai visų Montrealio lietuvių. Kas mums iš gražių bažnyčių, klubų ir naujų salių, jei jos visos bus tuščios ir niekas jomis nesinaudos?

Tikime, kad 99 jaunuoliai, lankę lituanistinę mokyklą 1970-71 mokslo metų bėgyje, yra verti dėmesio ir visokeriopos paramos. Gerai suprantam, kad apmokėti patalpas ir dalinai atlyginti mokytojams už jų sugaištą laiką yra didelė našta keliasdešimčiai tėvų. Mokyklos veiklai tėvai sudeda puse tos sumos, o kitą pusę reikia kur nors surasti.

Mokykla su nuoširdžiu prašymu kreipiasi į jus, kad savo metine auka paremtumėte vienintėlę lietuvišką mokyklą Montrealyje. Kiekviena auka yra brangi ir kiekvienas centas užtikrina tolimesnį mokyk-

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS
į Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.

Dovanos be muito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, šaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.

Norint pasiųsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA
Baltic Exporting Co. 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALŪZA

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA	IMA
5½% už depozitus	8% už asm. paskolas
6% už šėrus (numatoma)	
6½% už 1 m. term. dep.	8½% už mortgičius
7% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas virš keturių milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki $5.000 ir **MORTGIČIUS** pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. • Telefonas LE 2-8723

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS "TALKA"
21 Main St. East, kamb. 203, tel. 528-0511

Darbo valandos:

pirmadieniais	9.30 — 5 v. p.p.
antradieniais	9.30 — 5 v. p.p.
trečiadieniais	9.30 — 5 v. p.p.
ketvirtadieniais	9.30 — 5 v. p.p.
penktadieniais	9.30 — 8 val. vak.
šeštadieniais	9.00 — 1 v. p.p.

Liepos ir Rugpjūčio mėn. šeštadieniais "Talka" uždaryta.

Mokame už:

depozitus	5%
šėrus ir sutaupas	6½%
už vienų metų terminuotus indėlius	7%
ir virš $10.000 - 3 metams	7½%

Duodame:

asmenines paskolas iš	10%
nekiln. turto paskolas iš	8½%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų draudą. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $2.200.000

los veikimą. Čekius rašyti: "Montrealio lituanistinės mokyklos" vardu ir siųsti mokyklos tėvų komiteto iždininkui R. Jurkui, 1490 Fayolle St., Verdun 204, Que., tel. 365-5417.

Iš anksto dėkingi, Montrealio Lituanistinės mokyklos mokiniai, mokytojai ir tėvų komitetas.

REKOLEKCIJOS
ŠV. KAZ. BAŽNYČIOJE

Šią savaitę Šv. Kaz. bažnyčioje vyksta rekolekcijos. Jas veda AV klebonas tėv. L. Zaremba, SJ.

PAMALDOS
AV BAŽNYČIOJE

AV bažnyčioje Did. Ketvirtadienį pamaldos prasidės 7,30 val. vak., Did. Penktadienį — 3 val. p.p. Did. Šeštadienį vigilija prasidės 10 val. vak.

PARAPIJOS
POSĖDIS

AV parapijos komiteto posėdis įvyks balandžio 13 d., 7,30 val. vak.

PIRMOJI
KOMUNIJA

Pirmoji komunija ir sutvirtinimo sakramentas AV bažnyčioje bus teikiamas balandžio 25 d.

PAMALDOS
ŠV. KAZ. BAŽNYČIOJE

Didįjį Ketvirtadienį, 7,30 val. vak. Paskutinės vakarinės mišios.

Didįjį Penktadienį, 3 val. p.p. Kristaus nukryžiavimo pamaldos. 7,30 val. vak. Kryžiaus keliai.

Didįjį Šeštadienį, 6,30 val. vak. ugnies ir vandens šventinimas ir Velykų vigilijų mišios.

Velykų sekmadienį, 6,30 val., 10 val. ir 11 val. — Prisikėlimo mišios.

Kovo 16-18 d. Lachinės muziejuje vyksta R. Bukausko ir V. Remeikos dailės paroda. Viršuje dail. R. Bukauskas, ap. dail. V. Remeika.

DAILININKŲ
PARODA

Dail. Romo Bukausko ir dail. Vyto Remeikos paroda įvyks balandžio 16-18 d. d. Lachinės muziejuje, (100 La Salle Blvd., Lachine). Penktadienį, balandžio 16 d., 8,30 val. vak., atidaromąjį žodį tars Rimas B. Keturka.

Žinomi ir populiarūs Montrealio lietuviai dailininkai R. Bukauskas ir V. Remeika jau, palyginti, seniai savo darbų nebuvo išstatę Montrealyje. Būsimoji paroda bus gera proga susipažinti su naujausiąja jų kūryba.

ATOSTOGAUJA

Buvusi montrealietė, dabar gyvenanti Dehli, V. Jocienė atostogauja Floridoje.

Jz. Klimas iš Vancouverio savo dukters aplankyti išvyko į Australiją, iš kur tolimesnėm atostogom vyks į Lebanoną.

**RENGINIŲ
KALENDORIUS**

Čia skelbiamas sąrašas tų renginių, kuriuos rengėjai užregistravo pas KLB Seimelio prezidiumo sekr. P. Adamonį, 3907a Rosemont Blvd., Montreal, tel. 722-3545, arba pranešė NL redakcijai.

Bal. 17. Šv. Kaz. salėje: margučių vakarienė.

Bal. 25. AV ir Šv. Kaz. salėse: KLB tarybos ir Montrealio seimelio rinkimai.

Geg. 1. AV salėje: Lituanistinės mokyklos metų užbaigimas.

Geg. 2. AV salėje: motinos dienos minėjimas.

Geg. 8. AV salėje: AV choro metinis koncertas.

Geg. 15. Verduno High salėje: Gintaro koncertas.

Geg. 15. AV salėje: Gintaro jaunimo šokių vakaras.

Geg. 22-23. AV salėje: šaulių suvažiavimas.

Birž. 19. AV salėje: E. Kardelienės muzikos studijos mokinių koncertas.

MIRĖ
V. MACIJAUSKAS

Praeitą savaitę 91 m. amžiaus sulaukęs Montrealyje mirė Vincas Macijauskas.

Kilęs iš Macijauskų kaimo prie Višakio Rūdos, velionis dar praeitame šimtmetyje išemigravo į Angliją. 1900 m. atvykęs į Montrealį, jis visą savo amžių aktyviai

(keliama į 14 psl.)

A † A

Mylimai mamytei E. Šipelienei mirus Chicagoje, jos vyrui A. Šipeliui, dukterims Bronei Makauskienei ir Frinai Žeruolienei su šeimomis gilią užuojautą reiškiame ir kartu liūdime O.ir A. Norkeliūnai

A † A

Mylimai mamytei E. Šipelienei mirus Chicagoje, jos vyrui A. Šipeliui, dukterims Bronei Makauskienei ir Frinai Žeruolienei su šeimomis gilią užuojautą reiškiame ir kartu liūdime M. ir Iz. Tamuliai

A † A

Mylimai Mamytei mirus, jos sūnų Justiną Stankų, žmoną Birutę gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

J. E. Staškai, J. R. Šleiniai.
S. Martinkutė, J. Bataitis,
A. Grigutis, A. Braškys

Highland Auto Body
611 LAFLEUR AVE., LaSALLE
***
TEL. 366-7281
***
• Atliekami mechaniniai darbai
• Išorės taisymas ir dažymas
• Dunlop padangos ir baterijos
(Lietuviams nuolaida)
Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Jetté & Frère Ltée
Plumbing & Heating kontraktorius
366-0330
140 - 2e AVENUE LASALLE
• Šildymo ir vandentiekio taisymas ir nauji įrengimai.
• Vandens šildymui tankų pardavimas ir įrengimas.
• Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas.
• Visi įkainavimai neapmokami.

Tony's Photo Studio
1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.
PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
ĮVAIRIOS PROGOS
TEL. 525-8971.
T. Laurinaitis

ATLIEKAMI ĮVAIRŪS MŪRINIMO DARBAI IR VIŠOKERIOPI REMONTAI. CEMENTO, MEDŽIO DARBAI, GELEŽIES SUVIRINIMAS (WELDING). VYKSTU IR Į PROVINCIJĄ ONTARIO IR QUEBEKO.
M. Krauza
10167 48th Avenue, Montreal 477
Tel. 665-2278

Baltic Woodwork Co.
K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS
Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti įvairūs medžio dirbiniai.
547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.
7725 RUE GEORGE LASALLE, P.Q. Tel.: 366-0500 366-4203
• *TAISOME IR DAŽOME AUTO-MAŠINAS.*
• *ESAME SPECIALISTAI MOTORINIŲ ROGIŲ*
SAV. G. DESROCHERS

TEXACO
MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
(M. RUTKAUSKAS)
POINTE CLAIRE, P.Q. — 601 St. Jean Road. Tel. 695-3883
ILLE BIZARD, P.Q. — 459 Cheerier Street. Tel. 626-5175
• Parduodami "SCORPION" firmos motorinės rogės.
• Atsitiktiniai ir kapitaliniai auto-mašinų remontai.
• Degalai, tepalai, padangos ir kt.
• Lengvai pasiekiama greitkeliu Nr. 40.

BELLAZZI-LAMY INC.
ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINĖ MEDŽIAGA:
Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test.
Masonite, statybinis popieris, cementas,
B. P. išdirbiniai ir visa kt.
7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

montreal

(atkelta iš 13 psl.)

reiškėsi lietuviškoje veikloje ir buvo sąmoningas lietuvis. Jis buvo vienas Vytauto klubo steigėjų, ilgametis valdybos narys.

Velionis buvo ilgametis "Nepriklausomos Lietuvos" prenumeratorius.

SUSIŽEIĖ

Klemas Kiaušas, Kvebeko šiaurėje žuvaudamas, susižeidė ir kurį laiką gydėsi ligoninėje.

KONCERTUOJANTI SOLISTĖ

Žinomoji Montrealio solistė Gina Butkutė-Čapkauskienė praeitą šeštadienį dainavo Chicagoje — "Laiškų lietuviams" žurnalo koncerte.

Solistė yra kviečiama į daugelį JAV ir Kanados lietuvių renginių koncertuoti. Be Chicagos lietuvių operos, kur ji atliks Violetos partiją "Traviatoje" G. Čapkauskienė balandžio 16 d. dainuos Bostone, birželio 23 d. Los Angeles, o liepos 3 d. per Joninių iškilmes St. Catharinėje.

1971 METŲ MOTERIS

"Mah-choo-kas" — su savotišku pasimėgavimu ilgame straipsnyje apie 1971-jų metų moterį — teisingiau moters tipą — rašė "The Montreal Star" bendradarbė Keitha Mclean.

Dviem įspūdingom spalvotom nuotraukom nupaveiksluota ir straipsnyje vaizdingai aprašyta modeliuotoja "Mah-choo-kas", žinoma, yra 19 m. amžiaus montrealietė lietuvaitė Marija Mačiukaitė. Pasak minėto straipsnio, ji ir atstovauja tą "tipingą 1971-jų metų moterį". Beje, spaudos madų puslapiuose Marija Mačiukaitė jau ne kartą galėjo būti pastebėta, tik jos pavardė paprastai rašoma fonetiškai — "Maciwkas".

Marija Mačiukaitė iš tiesų yra Marijos ir Mamerto Mačiukų duktė, o jos tėvai Montrealio lietuviams žinomi kaip sėkmingi verslininkai, turintieji savo siuvyklą.

Jauniausioji Mačiukų duktė — 7 m. amžiaus Patricija taip pat reiškiasi viešumoje. Ji, laimėjusi varžybas, kiekvieną savaitę dalyvauja vaidinime — 10 kanalo Walter Thompson Show. Patricija šitoje vaidinimų serijoje vaidins 51 savaitę.

GRĮŽO IŠ FLORIDOS

Po kelių savaičių atostogų iš Floridos Montrealin grįžo Sofija Speičienė.

Miami ji buvo apsistojusi torontiečio Br. Sergaučio Marvia viešbutyje, kur buvo apstu lietuvių. S. Speičienė buvo labai patenkinta gera priežiūra ir prieinamomis kainomis.

Marija Mačiūkaitė

LIEPSNA

TREČIOJI LIEPSNA

Montrealio lituanistinė mokykla jau trečią kartą išleidžia savo auklėtinių leidinį — "Liepsną". Tai, palyginti, kuklus 20 psl. sąsiuvinys, kuris betgi akivaizdžiai parodo jaunųjų redaktorių ir autorių polėkius, o svarbiausia — sugebėjimą lietuviškai išsireikšti (žinoma, jei čia daug "kaltės" netenka mokyklos mokytojams...)

Šią "Liepsną" redagavo Rasa Lukoševičiūtė (padėjėjas Gintaras Nagys), o savo redaktorės žodyje ji pasirodo ir gana įžvalgi lietuviškojo gyvenimo stebėtoja. Štai:

"Palikime kitas tautas ir pažvelkime į save, lietuvius, ko trūksta mūsų bendruomenėje ir organizacijose. Mes visi norime būti architektais, norime nupiešti, ką reikia daryti, ir tada nebeatsiranda statytojų, be kurių architektas yra nereikalingas, ir liekame tuščiomis rankomis. Mūsų lietuvių bendruomenėje ir organizacijose retai kada užbaigiama svarbi gyvenimo trijulė — mintis, žodis ir veikimas. Kelionė sustoja antrame viešbutyje, ir nutariame jame pasilikti"...

Tikėkimės, kad šįmet lituanistinę mokyklą baigianti šių žodžių autorė, lietuviškojo gyvenimo kelionėje vis dėlto pasirinks tą "trečiąjį viešbutį", idant jos įpėdiniams, "Liepsnos" redaktoriams, ateityje taip pat nekiltų pagunda nors ir švelniai paironizuoti tą lietuviškai beržgždžią žodingumą.

Bendradarbių šioje "Liepsnoje" yra iš tiesų nemažai. Rašinėliai spausdinami Reginos Kudžmaitės, Andriaus Lapino, Rūtos Rudinskaitės, Rimo Piečaičio, Vidos Kudžmaitės, Gintaro Brikio, Kristinos Tanner,

Dr. E. Andrukaitis
832 St. Joseph Blvd. E.
(kampas St. André)
TEL. 522-7236.

Dr. V. Giriūnienė
Dantų gydytoja
5330 L'Assomption Blvd.
Montreal.
Tel.: 255-3535

Dr. A.O. Jaugelienė
Dantų gydytoja
1410 Guy St. pirmas aukštas, 11-12 kambarys
Tel: 932-6662; namų 737-9681.

Dr. J. Mališka
Dantų gydytojas
1440 St. CATHERINE Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis
B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).
Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-3275
Suite 215, Montreal 109, Que.

NOTARAS
J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.
Sun Life Building. Suite 2001.
Tel. 866-1359.

ADVOKATAS
R.J. Išganaitis, BA, BCL
BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & ISGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST – SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-7038

ADVOKATAS
J.P. MILLER, B.A., B.C.L.
168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

ADVOKATAS
B.K. Schneider, BA, BCL
DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD W.
SUITE 1616
PHONE 871-1224
RES. 486-3361
MONTREAL 128, QUE.

Dalios Lukauskaitės ir Julytės Adamonytės. Rasa Lukoševičiūtė spausdinasi su Vaičiulaičio "Mūsų mažosios sesers" nagrinėjimu.

Vida Morkūnaitė, Livija ir Rūta Stankevičiūtės, Loreta ir Vilija Povilaitytės patiekia savo eilėraščių. Apie sportą rašo Gediminas Murauskas, Andrius Tanner, Linas Piečaitis, Linas Staškevičius, Vytautas Ladyga ir Alfredas Pališaitis. Juokų skyrių parūpino Regina Kudžmaitė. O pačių mažųjų skyriuje reiškiasi Irena Adamonytė, Ina Lukoševičiūtė, Regina Verbylaitė, Kristina Niedvaraitė, Romas Staškevičius, Juozas Jonelis, Kristina Kličiūtė ir Teresėlė Keršytė.

Sporto redaktoriais buvo Albertas Skučas su Rimu Ališausku, juokų redaktorės — Vida Burbaitė ir Dana Styraitė, leidinį skoningai iliustravo Rimas Ališauskas, o administravo — Rūta Rudinskaitė su Rūta Pocauskaite. r.

RINKIMAI
Į KR. TARYBĄ

Balandžio 25 d. įvyks rinkimai į KLB Krašto tarybą. Montrealio apylinkės lietuviai turės išrinkti 10 atstovų iš šių kandidatų:

1. Augustino Ališausko, 2. Lado Giriūno, 3. Dainos Kerbelytės, 4. Petro Lukoševičiaus, 5. Romo E. Maziliausko, 6. Henriko Nagio, 7. Zinos Piečaitienės, 8. Povilo Povilaičio, 9. Vytauto Ptašinsko, 10. Prano Rudinsko, 11. Reginos Staškevičiūtės, 12. Juozo Šiaučiulio, 13. Leono Zarembos, 14. Vacio Žižio.

Rinkimai vyks šv. Kazimiero par. salėje nuo 9 val. 30 min. ryto iki 3 val. p.p.

Visi lietuviai sulaukę 18 m. amžiaus, turi teisę ir yra kviečiami balsuoti.

Rinkikas dėl ligos ar dėl kitų svarbių priežasčių numatąs, kad tą dieną negalės pats atvykti į balsavimo būstinę, — gali balsuoti paštu; jis tuo reikalu, kaip galima anksčiau, kreipiasi šiuo adresu: 667 Allard Ave., Verdun, Que. Tel.: 769-1557.

Montrealio apylinkės
rinkimų komisija

KRENVI VEIDRODŽIAI

NUTIKIMAI IR APDŪMOJIMAI

— Rūpus miltai, parašyk ką nors linksmesnio į "Nepriklausomą", — anądien mano kaimynas įsakmiai pareiškė.

— O tu, eik į šeštadieninę, — sausai jam atsakiau. — Jau beveik visus dantis išbarstei, dantistams jau esi nenaudingas, o šnekėti lietuviškai vis dar neišmokai. Į "Nepriklausomąją", reikia sakyti.

— Tai kaip čia dabar?... — nustebo jis. — Vadinasi, mūsų neprigulmingas Vytautas turi vadintis "neprigulmingasis"? Bet juk tai per daug kainuos reklamai. Dažams, popieriui, elektrai... Visur daugiau vietos reikės.

•

Ha. Lengva pasakyti "rašyk linksmai", bet pamėginkit jūs parašyti ką nors, kad tautietis, perskaitęs išsišieptų kaip iškeptas paršas. Jis greičiau susirauks kaip katinas, nepagavęs pelės.

Mėginti, žinoma, galima. Nors Adomas su Ieva ir rojų už mėginimą prarado, bet aš vistiek esu jų pusėj, t.y., priklausau jų partijai.

•

Montrealio lietuvių kolonija yra visada linksma, kadangi čia niekada netrūksta tokių klikų ir pavienių individų, kurie juokiasi iš savęs, arba savo elgesiu prašosi, kad kiti iš jų juoktųsi.

Štai, vienas nusidavimas.

Lietuviškas pobūvis. Kaip kas išmano, taip savo dūšią linksmina. Orkestras groja polką. Polka gera tik blogai groja. Ir, štai, nuo elito stalo pasigirsta daužomų peilių ir šaukštų simfonija. Paklusnusis elementas pagalvoja, kad valdžia davė ženklą, jog jau laikas bučiuotis. Na, tai valei laižytis...

Bet ženklas ne tam buvo.

— O kam gi jis buvo? — nekantrus skaitytojas paklaus.

Ženklas buvo tam, kad be jokių balsavimų sustabdyti polkos grojimą. Taip sakant, tip top diktatūriškai pasielgta.

— Bet kodėl?

Todėl, kad ta polka vadinosi "Katiuša".

— Visai tvarkoj — daug kas pritars ir patriotiškai paplos. — Mums nereikia kazokiško takto...

Čia ir norisi rizenti, kadangi vis dėlto netvarkoj.

Būtų tvarkoj, jeigu grotų sovietų himną ar kokią nors propagandinę talalušką. Bet taip nebuvo.

Visų pirma, "Katiuša" yra ne rusų, bet gruzinų liaudies daina.

Tik Montrealio elitas to nežino.

Gerai, kad salėje nebuvo gruzinų. Jie, žinoma, protestuodami prieš tokį lietuvių protestą, salę būtų apleidę.

Net ir kanibalai žino, jog niekas nepolitikuoja pagal muziką ir niekas negroja pagal politiką. Muzika ir politika yra du visiškai skirtingi poliai.

Tik Montrealio elitas to nežino.

Ajajai. Kiek daug dalykų Montrealio elitas nežino. Bet jiems bus atleista. Jie įžengs dangaus karalystėn...

•

Kita juokdarių statinė susideda iš tokių šulų, kurie ypač pavasariop suserga keista manija: įsivaizdavimu. Prašau nemaišyti su įsivaizdinimu. Nei iš šio, nei iš to, tik — žybt kaip šventam Antanui — ir pradeda jiems rodytis įvairios vizijos.

Vienas įsivaizduoja, kad jis Šekspyras, kitas, kad jis Beethovenas, trečias, kad jis Mesijas, nusileidęs ant Dievo dešiniosios prikelti amžinatilsin nukeliavusią Tarybą.

Iš tokių juoktis yra nuodėmė. Iš jų užtektinai prisijuokia ministrai, kada jie skaito jų laiškus...

•

Štai kas atsitiko vienam žmogėnui, kuris pradėjo galvoti, kad jis — Napoleonas.

Žmona pasiuntė jį į pscihiatrinę ligoninę. Ten jį uždarė į atskirą kambarį. Sekantį rytą prisistatė kitas tipelis, irgi save laikąs Napoleonu.

Daktarai sugalvojo bandymą: uždaryti abu Napoleonus į vieną kambarį ir žiūrėti kas bus.

Kaip tarė, taip padarė. Abu Napoleonai išbuvo visą savaitę vienam kambary ir nesusimušė. Daktarai nustebo. Iškvietė į raštinę pirmąjį Napoleoną.

— Na, tai kaip? — užklausė jo. — Tebesi Napoleonas?

— O ne, — atsakė jis. — Anas Napoleonas įtikino mane, kad aš Josefina. M. Čapkauskas

BELLE
CHRYSLER PLYMOUTH INC.
1400 LABELLE BLVD. LAVAL, QUE.

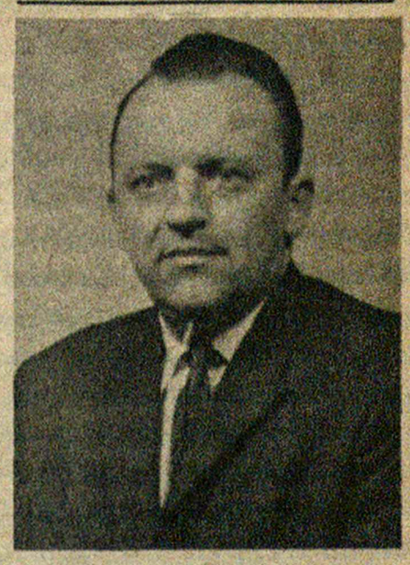

Alfonsas Scerba

Lietuvis atstovas, per kurį galima įsigyti naują ar naudotą automobilį su garantija iki 5-rių metų.

* * *

VALIANT
DUSTER
BARACUDA
SATELLITE
SIMCA

TEL. 681-1641

Gaminu vario apyrankes. Suirentesuotieji prašomi kreiptis pas J. Malaiškį, tel. 366-4781.

PRANEŠAMA APIE NAUJĄ GYDOMĄJĄ MEDŽIAGĄ

sutraukiančią hemorojus

Tai yra ypatinga gydomoji medžiaga irodžiusi galią sutraukti hemorojus ir pataisyti sugadintus audinius.

Pagarsėjęs tyrimų institutas atrado nepaprastą gydomąją medžiagą, sugebančią sutraukti hemorojus be skausmo. Ji per kelias minutes sumažina niežėjimą ir nepatogumus bei pagreitina uždegimo pažeistų audinių gijimą.

Visais tyrimo atvejais švelnėjant skausmams, įvykdavo hemorojų susitraukimas.

Tačiau visų svarbiausia — rezultatai būdavo toki nuostabūs, kad šis pagerėjimas tesdavosi daugeli mėnesių.

To buvo pasiekta naudojant gydomąją medžiagą (Bio-Dyne), kuri greitai padeda užgyti pažeistoms celėms ir sužadina naujų audinių augima.

Dabar Bio-Dyne galima gauti tepalo bei lazdelės formose "Preparation H" vardu. Prašykite visose vaistinėse. Pinigai bus grąžinti, jei nebūsite patenkinti

Income Tax

PRANAS TAUTKUS,
(buvęs mokytojas)

turi daug prityrimo užpildyti įvairias INCOME TAX blankas. Kreiptis asmeniškai arba telefonu skambinti tiktai šiomis dienomis ir valandomis:

ŠEŠTADIENIAIS nuo 1 iki 5 val. p.p. T. Laurinaičio Photo Studio, 1920 Frontenac St. Montreal, P.Q.
Tel: 524-0209 arba 525-8971

SEKMADIENIAIS nuo 1 iki 5 val. p.p. Ant. Matulio bute, 7686 Edward St., La Salle.
Tel. 366-3805.

Be to, jis užpildo pensijų ir emigracijos blankas.

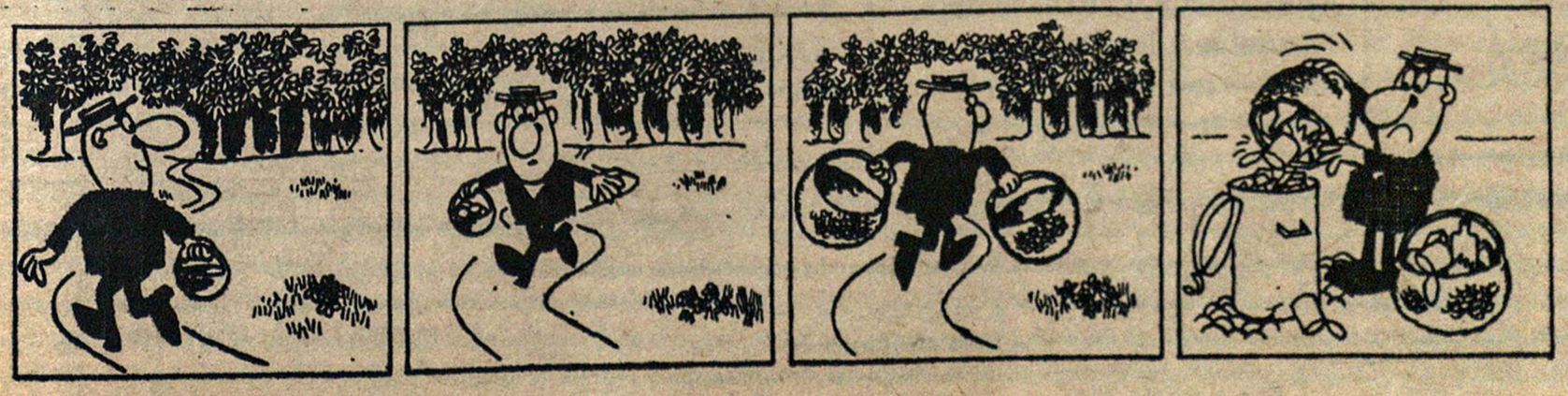

MIKO RIDIKO NUOTYKIAI

F. SAMUKO piešinys

KRONIKA

Balandžio 17 d. Montrealio ansamblis Gintaras koncertuos Londone, Ont. Mūsų nuotraukoje būsimojo koncerto šeimininkai – Londono Baltijos ansamblio dalyviai.

LAIKRAŠČIO RAMSČIAI

Rėmėjo prenumeratą -- 12 dol. -- apsimokėjo J. Bulionis iš Hamiltono, A. Mickevičius iš Brooklyno, A. Ališauskas iš Bramptono ir St. Jokūbaitis iš Toronto.

Auka Nepriklausomąją parėmė: Sault Ste Marie žuklautojų ir medžiotojų klubas Briedis — 10 dol., J. Adomaitis — 4,50 dol., J. Pronskus — 3,50 dol., K. Lukočius, W. Šipelis, S. Bulota, V. Mockus ir A. Jurjonas — po 2,50 dol., V. Grikietis ir St. Jokubaitis — po 2 dol.

Visiems laikraščio rėmėjams ir aukotojams -- nuoširdus ačiū.

KANADOS LIETUVIŲ FONDAS

Kapitalas Lietuvai, o procentai mūsų kultūros ugdymui ir lietuvybės išlaikymui, tai šūkiai su kuriais išėjo į gyvenimą Lietuvių fondas. Tie šūkiai buvo ne tik girdimi ir suprantami, bet su lietuviška širdimi remiami.

Šiandien Lietuvių fondo kapitalas jau yra pasiekęs 70.000 dol. Iki 100.000 dol. beliko mažiau, negu trečdalis kelio. Normaliai tas galėtų užtrukti apie trejetą metų, bet kartais gali įvykti ir staigmenų. Mat, pritariančių ir norinčių jungtis į Lietuvių fondo narių šeimą arba padidinti savo turimus įnašus dar yra nemažai. Mūsų lūkesčiai gali išsipildyti daug anksčiau.

Lietuvių fondas yra užsimojęs surinkti visų savo narių nuotraukas. Jeigu ne šiandien, tai kada nors vėliau tos nuotraukos bus gana vertingos ir brangus turtas. Ta kryptimi šiokia tokia pradžia jau padaryta. Fondas turi įsigijęs patogų albumą, kuriame kiekvienam nariui yra skiriama vieta ir jos niekas kitas niekuomet negalės užimti.

Narių nuotraukų klausimas iškils su įnašų artėjimu prie 100.000 dol. sumos. Aišku, kad pro tą savo veiklos etapą Lietuvių fondas negalės praeiti tylomis. Jis turės būt kuo nors atžymėtas. Laiko yra likę nedaug ir todėl nuotraukų surinkimo reikalo nereikėtų atidėti tolimai ateičiai.

Nuotraukų dydis turėtų būti maždaug toks: 2" x 2,5". Šalia nurodyti gimimo datą, kilimo vietą ir, jei galima, paminėti svarbesnius gyvenimo bruožus.

Vajaus ir finansiniais reikalais laiškus ir čekius siųsti iždininkui Pr. Basčiui, 140 Glendale Ave., Toronto 156, Ont.

KONFERENCIJA MEKSIKOJE

Vacys Žižys praeitą savaitę tarnybos reikalais išvyko į Meksiką, kur jis Acapulco mieste dalyvavo savo bendrovės vadovybės narių konferencijoje.

Merck, Sharp & Dohme farmakologijos koncerno atsakingas pareigūnas, V. Žižys praeitą mėnesį lankėsi Vancouveryje ir kitose Kanados vakarų provincijose, kur jis inspektavo bendrovės atstovybes ir paskirstymo tinklą.

NAUJI RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS NARIAI

Narių slaptu raštišku balsavimu, į Lietuvių Rašytojų draugiją priimti šie asmenys:

Algirdas T. Antanaitis – literatūros kritikas; kun. Vytautas Bagdanavičius, MIC – tautosakos tyrinėtojas; Ilona Gražytė – literatūros kritikė; Kęstutis Keblys – literatūros kritikas; Marija Saulaitytė – poetė; Rimvydas Šilbajoris – literatūros istorikas ir kritikas; Julija Švabaitė – poetė.

Šiuo metu Lietuvių Rašytojų draugija turi 91 narį.

KAZICKAITĖ TELEVIZIJOJ

Žuranlistė Jūratė Kazickaitė dalyvauja New Yorko televizijos programoj "To Tell the Truth". J. Kazickaitė pasižymėjo kaip karo korespondentė Vietname, kur buvo sužeista.

APLANKYKITE KAZIUKO MUGĘ

Sekmadienį, balandžio 4 d., nuo 10,30 val. ryto iki 3 val. p. p. Aušros Vartų parapijos salėje.

RANKDARBIAI – ŽAIDIMAI – UŽKANDŽIAI!!!

Ruošia Montrealio skautai ir skautės

Žemiausios kainos

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

Agentūra veikia nuo 1945 m.

Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

APSIDRAUSK!

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.

SAVARANKIŠKAS AGENTAS

P. ADAMONIS

Chartered Insurance Broker

Su teise dirbti QUEBEC'O ir ONTARIO provincijose

3907 A Rosemont Blvd., Montreal 408, P.Q. Tel. 722-3545

Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.

Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamąsias s-tas	5.0%	Asmenines	8.5%
Taupomąsias s-tas	6.0%	Nekiln. turto	8.75%
Term. ind. 1 metams	6.25%	Čekių kredito	9.0%
Term. ind. 2 metams	6.75%	Investacines	nuo 9.0% iki 12%

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki $2,000 už taup. s-tes sumas.

Nemok. gyvybės apdr. iki $10.000 už paskolos sumą.

Kasos valandos: 1465 De Steve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.

3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545: dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 val. ir vakarais — pirmad., trečiadieniais ir penktad. nuo 7 iki 9 v.

Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.

nepriklausoma lietuva

Nepriklausoma Lietuva is published weekly by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, La Salle 690, P.Q. R. E. Maziliauskas, Editor. F. P. Paukstaitis, Bus. Manager. Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, P.Q.

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos ir leidėjų nuomonei. Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Neišspausdinti rankraščiai autoriams grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį leidykla ir redakcija neatsako.

Metinė prenumerata Kanadoje $7.50, visur kitur $8.00. Atskiras numeris 25¢. Rėmėjo prenumerata $12.00. Adreso pakeitimas 25¢.

Redakcijos ir administracijos adresas:
7722 GEORGE STREET, LA SALLE 690, P.Q.
Tel. (514) 366 6220